

S T E N O G R A M A
ședinței plenare a Parlamentului Republicii Moldova
din ziua de 19 octombrie 2017

S U M A R

1.	Declararea ședinței ca fiind deliberativă. (<i>Onorarea Drapelului de Stat al Republicii Moldova.</i>)	3
2.	Dezbateri la ordinea de zi.	3–21
3.	Proiectul de Lege cu privire la Serviciul Vamal. Nr. 102 din 14.03.2016. Lectura I. (Pro – majoritatea) (Prezintă – Veronica Vragaleva, viceministru al finanțelor) (Raportor – Roman Boțan, președinte al Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică) (Coraportor – Ștefan Creangă, președinte al Comisiei economie, buget și finanțe) (Coraportor – Raisa Apolschii, președinte al Comisiei juridice, numiri și imunități)	21–39 89–90
4.	Proiectul de Lege pentru modificarea art.41 ¹ din Legea ocrotirii sănătății nr.411-XIII din 28 martie 1995. Nr. 411 din 28.10.2015. Lectura I. (Pro – majoritatea) (Prezintă – Boris Golovin, deputat) (Raportor – Valentina Buliga, președinte al Comisiei protecție socială, sănătate și familie)	39–63 90
5.	Proiectul de Lege privind protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice. Nr. 207 din 21.06.2017. Lege ordinară. (Pro – majoritatea) (Prezintă – Vasile Luca, viceministru al agriculturii, dezvoltării regionale și mediului) (Raportor – Ion Balan, președinte al Comisiei agricultură și industrie alimentară)	63–68 90–91
6.	Proiectul de Lege cu privire la comitetele sectoriale pentru formare profesională. Nr. 226 din 12.07.2017. Lectura I. (Pro – majoritatea) (Prezintă – Anastasia Oceretnîi, viceministru al sănătății, muncii și protecției sociale)	68–74 90

	(Raportor – Valentina Buliga, președinte al Comisiei protecție socială, sănătate și familie)	
7.	<p>Proiectul de Lege pentru modificarea articolului 9 din Legea nr.1593-XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală. Nr.184 din 07.06.2017. Lectura I. (Pro – majoritatea) Pentru lectura a doua proiectul de Lege nr.184 luat ca bază se va comasa cu proiectul de Lege nr.522 din 30.12.2015.</p> <p>(Prezintă – Rodica Scutelnic, secretar de stat la Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale)</p> <p>(Raportor – Valentina Buliga, președinte al Comisiei protecție socială, sănătate și familie)</p>	<p>74–84</p> <p>88</p> <p>90–91</p>
8.	<p>Proiectul de Lege pentru completarea articolului 9 din Legea nr. 1593-XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală. Nr.522 din 30.12.2015. Lectura I. (Pro – majoritatea)</p> <p>(Prezintă – Valentina Stratan, deputat)</p> <p>(Raportor – Valentina Buliga, președinte al Comisiei protecție socială, sănătate și familie)</p>	<p>84–89</p> <p>90–91</p>
9.	Întrebări.	91–94
10.	Declarația doamnei deputat Maria Ciobanu – Frațiunea Partidului Liberal Democrat din Moldova.	94–96

Ședința începe la ora 10.10.

Lucrările sînt prezidate de domnul Andrian Candu, Președinte al Parlamentului, asistat de domnul Vladimir Vitiuc și domnul Iurie Leancă, vicepreședinți ai Parlamentului.

Domnul Andrian Candu:

Bună dimineața.

Vă rog frumos să vă luați locul.

Vreau să vă anunț că astăzi la ședința... în ședința plenului sînt prezenți 92 de deputați. În deplasare sînt Violeta Ivanov, Nae-Simion Pleșca, Petru Corduneanu – cerere, Pistrinciuc Vadim – cerere, Zotea Alina – cerere, Domenti Oxana – cerere, Andronachi Vladimir – cerere, Juravschi Nicolae – deplasare și Sîrbu Serghei întîrzie.

92 de deputați în sală, putem începe ședința plenului, însă, înainte de toate, să onorăm Drapelul de Stat. (*Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova.*)

Înainte de a trece la subiectele de pe ordinea de zi și nemijlocit la ordinea de zi, dați-mi voie să fac câteva anunțuri și, în primul rând, să vă anunț că în perioada premergătoare ședinței de astăzi și-au sărbătorit zilele de naștere colegii noștri Vladimir Andronachi și Vladimir Țurcan.

Vă dorim „La mulți ani”, multă sănătate, fericire, realizări frumoase. (*Aplauze.*)

Tot astăzi este o zi profesională a unei profesii nobile și frumoase – Ziua juristului, importantă pentru un stat de drept și dați-mi voie, din numele Parlamentului, în primul rând, să... în primul rând, să-i felicităm pe toți cei care sînt juriști, cei care au absolvit facultatea de drept, toți cei care activează în diferite domenii profesionale legate de drept, de materia dreptului și, bineînțeles, să-i felicităm și pe colegii noștri din Parlament, deputați și Secretariat, care fac foarte multă muncă juridică.

Felicitări și realizări frumoase juriștilor. (*Aplauze.*)

Ordinea de zi, dragi colegi, a fost votată și aprobată săptămîna trecută, în mod regulamentar, sînt câteva propuneri pentru a exclude subiecte de pe ordinea de zi datorită diferitor sau pentru diferite motive, altele sînt pentru a fi introduse pe ordinea de zi.

De aceea am să le iau una după alta. Un grup de deputați din fracțiunea partidului... diferit, și socialiști, și comuniști văd, și liberal democrați, să vedem despre ce e vorba, introducerea pe ordinea de zi a ședințelor de plen a proiectului de Hotărîre nr.303 privind modificarea și completarea articolului 1 din Hotărîrea Parlamentului privind domeniile de activitate ale comisiilor permanente ale Parlamentului.

Domnule Țap,

Vă rugăm frumos, la acest subiect dacă ați putea să argumentați propunerea.

Domnul Iurie Țap:

Mulțumesc.

Deci este semnată de 4 colegi din... membri ai Comisiei administrație publică și doar voi aminti. Atunci cînd a fost divizată Comisia administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice, componentele serviciile publice de gospodărie comunală și dezvoltarea locală care conform Constituției, Legii nr.435 și Legii nr.1402 din 2002 privind serviciile publice de gospodărie comunală acestea sînt domenii de activitate ale autorităților administrației publice locale.

În acest sens, pentru a asigura coerență și a respecta principiile constituționale și legale, dar și pentru a asigura procesul de legiferare și control

parlamentar pe aceste dimensiuni trebuie să le repunem la locul lor. În acest sens, vine acest proiect de hotărîre, pentru ciclul bisăptămînal.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

La acest subiect, din partea fracțiunilor, cine vrea să se expună?

Domnule Ghimpu,

La acest subiect vreți?

Domnule Ghimpu,

La acest subiect? Nu, dacă e la acest subiect. La și... eu am să vă mai dau posibilitatea.

Vă mulțumesc.

Dacă nu sînt alte propuneri sau obiecții la acest subiect, îl voi supune votului.

Cine este pentru a introduce pe ordinea de zi proiectul nr.303 din 6 octombrie 2017, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Nu a fost susținută această propunere.

Vă mulțumim foarte mult.

O altă propunere vine din partea colegilor din Frațiunea Partidului Socialiștilor ce ține de introducerea pe ordinea de zi de astăzi a audierilor ministrului educației, culturii și cercetării, doamnei Monica Babuc, referitor la încălcările depistate privind gestionarea resurselor bugetare de către Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare pe parcursul anilor 2016–2017 privind unele aspecte.

Să dăm posibilitate autorilor să motiveze, să argumenteze această propunere.

Vă rugăm frumos, cine... Apăsați microfonul. Eu mai simplu atunci o să văd cine vrea să...

Dacă nu lucrează, nici nu o să puteți să vorbiți, domnule Batrîncea. *(Rumoare în sală.)*

Asta-i provocate. Exact. Dați posibilitate...

Domnul Vlad Batrîncea:

Este. Mulțumesc, domnule Președinte.

În primul rînd, propunem aceste audieri pentru 26 octombrie, ca să avem posibilitate și în comisia permanentă a Parlamentului să avem discuții în acest sens. Am informat ieri colegii din comisia respectivă.

Deci solicităm audierea Ministerului Educației, Culturii și Cercetării pe marginea activității Agenției Naționale pentru Curriculum și Evaluare.

Am obținut mai multe cifre și mai multe informații privind încălcări financiare în cadrul acestei agenții.

Aduc un exemplu, din peste 40 de angajați care urmează să fie angajați, așa-s statele de personal, sînt angajați în cadrul acestei agenții doar 9 persoane, dar restul banilor bugetați au fost repartizați sub formă de premii, ajutoare materiale la acestea 9 persoane angajate, ceea ce deja este o încălcare gravă.

Totodată, este încălcare și la procedura de achiziții publice, doar o singură firmă care prestează servicii acestei agenții și țin să vă informez că a scăzut numărul elevilor ce susțin BAC-ul cu peste 1000 de persoane, dar cheltuielile tehnice au crescut, ca și surse bugetare cheltuielile au crescut.

Și de aceea avem mai multă informație pe care dorim să o discutăm cu reprezentantul ministerului de profil și propunem aceste audieri pentru data de 26 octombrie, ca să avem discuții și în comisia permanentă.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Propuneri din partea fracțiunilor sau obiecții la acest subiect.

Vă rog frumos, domnule președinte Lupu.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Am o propunere în felul următor. Mai întâi de toate, da, subiectul ca și esență, din punctul meu de vedere, ar merita neapărat să fie audiat și discutat.

Apropo, aici vreau să fac un „apropo”. Eu îmi aduc aminte, nu atît demult, puțin timp în urmă, în sala aceasta, noi am audiat conducerea veche a Ministerului Educației doar de atunci la subiectul cu bacalaureatul și la sfîrșitul dezbaterilor, atunci cînd discutam proiectul hotărîrii, noi mi se pare că am încheiat fără nici un fel de proiect de hotărîre. Au fost propuneri foarte concrete pentru a atinge rezolvarea problemei, inclusiv în cadrul acestei agenții, nu am avut o opinie comună toți împreună și ca să evităm atunci rușinea am zis: decît să adoptăm un proiect de hotărîre „никакой”, mai bine atunci nu votăm nimic.

Iată că lucrurile se adevăresc și vin cu întîrziere, doar că propunerea Frației PDM este următoarea. Avînd în vedere că doamna ministru este nou-nouță în această funcție, avînd în vedere că avusem discuții chiar zilele trecute cu dumneaei, zilele astea pleacă la Kiev pentru a se clarifica și a lucra cu colegii de acolo privind școlile moldovenești din Ucraina, haideți să-i dăm nițel timp să intre în temă, să clarifice situația, ca ulterior, cînd o să termine inclusiv mișcările structurale în cadrul ministerului, tema asta să revină aici, în ședința plenului Parlamentului.

Între timp, ea poate să ia toate măsurile de rigoare și fără aceste audieri.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Colegii au mai sugerat și o altă idee, ca inițial să fie discutat subiectul pe platforma comisiei și ulterior să fie ridicat subiectul la nivelul plenului, dacă este necesar.

Domnule Batrîncea,

Vă rog frumos.

Domnul Vlad Batrîncea:

Deci, stimați colegi,

După ultimele discuții în Parlament a fost creată comisia în cadrul ministerului de profil, Ministerului Educației. Am primit aceste informații recent, alaltăieri. Ideea este ca pînă la expirarea activității acestei comisii, aceste materiale să fie discutate și aceste materiale să-și găsească locul în acea hotărîre a comisiei din cadrul ministerului de profil. Și de aceea, domnule Lupu, într-adevăr, este o informație importantă, care merită a fi discutată și în Parlament și merită a fi discutată și cu conducerea Ministerului Educației.

Știind că doamna ministru Babuc nu este în țară sau nu va fi în țară în timpul cel mai apropiat și am propus aceste audieri pentru 26 octombrie. Doamna o să aibă o săptămînă la dispoziție ca să vină în Parlament pregătită.

Subiectul este prea important și trebuie să atragem multă atenție, deoarece dacă noi nu primim nici o decizie, pînă la urmă, copiii iarăși vor suferi la bacalaureatul din 2018 deja și problema trebuie soluționată cît mai rapid.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Domnule președinte Hotineanu, președintele comisiei de specialitate,

Vă rog frumos.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Domnule Președinte Candu,

Ieri, în ședința comisiei, am avut discuții la subiectul dat și domnul vicepreședinte al comisiei Vlad Batrîncea ne-a comunicat informația pe care o deține. Și noi am luat unanim o decizie că pe 24 octombrie, în ședința comisiei, marți, noi ascultăm și deja am și informat ministerul să ne prezinte rezultatele acelei comisii care a fost organizată în cadrul ministerului pentru a evalua situația în cadrul Centrului de BAC din cadrul Ministerului Educației.

Marți vom avea informația și atunci vom veni și vom pregăti, și vom informa Biroul permanent al Parlamentului, și vom pregăti și această ședință a Parlamentului ca ea iarăși să nu fie haotică și fără nici un rezultat foarte, foarte

precis, în așa fel ca și cetățenii să știe ce va urma după aceste controale și care vor fi politicile Ministerului Educației pentru BAC-ul din anul 2018.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Domnule Ghimpu,

Vă rugăm frumos, la acest subiect.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc.

Eu cred că nu mai am ce spune, fiindcă am înțeles că deja este un consens găsit între PD și PSRM și problema va fi rezolvată.

Eu vreau să abordez alt subiect.

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Conform Regulamentului Parlamentului, dacă un vorbitor pronunță numele altui deputat sau unei fracțiuni, i se oferă dreptul la replică. Așa-i?

Iată că noi avem referendum cu privire la revocarea Primarului general al capitalei Dorin Chirtoacă și Curtea... Comisia Electorală Centrală refuză să-l înregistreze în calitate de agent electoral sau participant, pe motivul că partidele politice trebuie să participe. Dorin Chirtoacă este învinuit de tot ce doriți, inclusiv de moartea lui Lenin.

De aceea rog să includeți în ordinea de zi să fie invitat Președintele CEC și să ne explice de unde a găsit norma aceasta când un primar este învinuit și nu-i este oferit dreptul de a se apăra în fața aceluia care trebuie să decidă: rămîne în funcție sau nu rămîne în funcție.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Domnule președinte, (*Rumoare în sală.*)

Înțelegem că dumneavoastră propuneți ca Comisia Electorală Centrală să ia în considerare Regulamentul Parlamentului ce ține de dreptul la replică? (*Voce nedeslușită din sală.*) Că noi despre asta am vorbit, pînă la urmă.

Nu, asta-i așa ca un minut de haz, de necaz.

Domnule Ghimpu,

Vă rugăm frumos.

Domnul Mihai Ghimpu:

Aș fi de acord, dar avem legi care prevăd că concurent electoral poate fi și cetățeanul, și persoana care este învinuită. Eu am dat un exemplu că atunci când eu pronunț un cuvânt, socialiștii au deja dreptul la replică. Dar aici e vorba de revocare din funcție, domnule Președinte al Parlamentului și noi trebuie să respectăm legea, nu să umblăm, să căutăm motive că partidele politice.

Partidele politice... nu este învinuit să fie eliberat din funcție.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Pînă ne vom lămuri... eu vă propun să respectăm o altă lege, care este Regulamentul Parlamentului, și să acționăm în baza acestuia.

Cu referire la subiectul legat de audierile ministrului educației, culturii și cercetării, domnul președinte Voronin.

Vă rog frumos.

Domnul Vladimir Voronin:

Da, în contextul acestui raport – sistemul educațional, eu aș propune un lucru cu mult mai serios și mai important: ca să ocrotim sănătatea copiilor și nu numai, și a bătrînilor, și a multor altor categorii, să luăm decizie să nu trecem la timpul de iarnă, la ora de iarnă. Prima.

Și doi. Replică, așa cum s-a bazat pe Regulament domnul Ghimpu.

Ghimpu,

„Ленин жил, Ленин жив, Ленин будет жить”, să știi asta. *(Rîsete în sală.)*

Domnul Andrian Candu:

Domnule Ghimpu,

Asta înseamnă că domnul Chirtoacă n-a avut nimic treabă cu Lenin.

Dar luînd în considerare același Regulament al Parlamentului, dreptul la replică, aveți 3 minute.

Vă rog frumos, domnule Ghimpu.

Domnul Mihai Ghimpu:

Domnule președinte Voronin,

Ar fi un păcat să spun eu: „Dumnezeu cu Lenin”, eu vreau dumneavoastră să fiți sănătos și să trăiți, dar Lenin – Dumnezeu cu dînsul de-acum, el îi dus de unde n-a venit.

Trăiască Vladimir Nicolaevici Voronin mai bine decît Lenin!

Ce are Lenin cu Republica Moldova?

La mulți ani, domnule Voronin! *(Gălăgie în sală.)*

Domnul Andrian Candu:

Și pe această notă pozitivă, la mulți ani, domnule președinte Voronin!

Cine este pentru introducerea pe ordinea de zi de săptămîna viitoare, 26 octombrie 2017, a subiectului legat de audieri ale ministrului educației, culturii și cercetării, doamnei Monica Babuc, la subiectele care au fost menționate, deși în comisie, cum a spus și domnul Hotineanu, se va organiza deja o audiere pe acest subiect în ziua de 24 octombrie.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Nu a fost susținută această propunere.

Vă mulțumim foarte mult.

O altă propunere vine din partea colegilor din Frațiunea Partidului Socialiștilor privind introducerea pe ordinea de zi de astăzi a audierilor Primului-ministru Pavel Filip în legătură cu lipsa de reacție din partea Guvernului Republicii Moldova privitor la noua Lege a educației, aprobată de către Rada Supremă a Ucrainei, ce ține de lichidarea școlilor cu predare în limba moldovenească. *(Gălăgie în sală.)*

Dar sînteți siguri, dragi colegi, că n-a fost reacție? *(Voci nedeslușite din sală.)*

Da.

Vă rugăm frumos, Centrul de presă din Parlament, să faceți toate extrasele și comunicatele Guvernelor și să le transmiteți colegilor din Frațiunea Partidului Socialiștilor.

Pînă atunci, însă, potrivit Regulamentului, domnule Batrîncea, vă rog frumos, aveți un minut la dispoziție.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da. Mulțumesc.

Chiar foarte bine ne-am documentat, domnule Candu, nici o reacție oficială, nici o hotărîre oficială și nici o replică oficială către Guvernul sau Rada Supremă din Ucraina nu a avut loc.

Vă informez că a fost reacția foarte dură a Guvernului României, Președintelui României, Guvernului Ungariei. De exemplu, Președintele României a anulat vizita la Kiev pînă la soluționarea acestei probleme. Ministrul de externe al Ungariei a anulat vizita la Kiev cu aceleași argumente, deoarece noua Lege a educației din Ucraina... practic, închidem toate școlile cu predare în alte limbi, decît limba ucraineană.

Vă informez că în regiunea Cernăuți și Odessa trăiesc 250 de mii de moldoveni care locuiesc acolo mai mult de 100 de ani. Locuiesc foarte civilizată, au 4 școli doar în regiunea Cernăuți, au tradiții și au tot dreptul la dezvoltarea propriei identități, folclorului și culturii.

Noua Lege a educației, conform rezoluției APCE-ului, a fost catalogată ca una discriminatorie care încalcă Convenția Europeană a Drepturilor Omului, convenția care protejează minoritățile etnice, și absolut toată Comunitatea Europeană a condamnat această Lege a educației a Ucrainei.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă rog frumos, încă 15 secunde.

Domnul Vlad Batrîncea:

Unicul Guvern care a tăcut și nu a venit cu nici o reacție oficială este Guvernul Republicii Moldova.

A fost o reacție a domnului Președinte al Republicii Moldova, domnului Igor Dodon, însă noi sîntem în așteptarea și unei reacții foarte clare a Guvernului Republicii Moldova. De aceea propunem audierea domnului Prim-ministru Pavel Filip ca să aflăm de ce Prim-ministrul sau Guvernul nu a venit cu nici o reacție.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

La acest subiect.

Vă rugăm frumos, domnule Lupu.

Domnul Marian Lupu:

O ședință foarte stranie, domnule Președinte, cel puțin, ăsta-i sentimentul meu.

Astăzi pentru prima oară eu aud cînd domnul Ghimpu îi cîntă „La mulți ani!” domnului Voronin.

În cadrul ședinței de astăzi clarificăm că domnul Chirtoacă nu l-a asasinat pe Lenin.

Ne confruntăm cu o situație de lipsă totală de memorie sau nedorință de a atrage atenția la lucruri evidente.

Și aici trec la subiectul vizat. Două săptămîni în urmă, dacă nu greșesc, a fost în vizită oficială Premierul Ucrainei Groisman. În cadrul conferinței de presă comune au fost făcute declarații foarte concrete la acest subiect.

Guvernarea, și este firesc să fie, nu este orientată spre declarații isterice. Noi sîntem orientați spre rezolvarea problemei și acest scop este, pas cu pas, atins. Nu pe platformă de foruri, nu pe calea unor declarații incendiare. Muncă – liniștită, calmă, pe bilaterală.

Au fost discuții Premierul Moldovei cu Premierul Ucrainei, ministrul educației din Republica Moldova deja este acolo.

Eu aș atrage atenția autorilor, mult stimaților autori ai acestei solicitări, că în regiunea Odessa, la momentul zilei de astăzi, din 22 sau 23 de școli moldovenești

care existau cîndva, pînă la adoptarea acestei legi, 19 din ele de multă vreme, cu părere de rău, sînt deja școli mixte. Nu au rămas decît 3 școli moldovenești. Asta e informația oficială pe care am solicitat-o personal în discuții și cu ambasada noastră la Kiev.

Dragi colegi,

Dar unde ați fost pînă acum? Ce v-ați trezit acum? 5, 7, 10 ani de zile procesul acesta mergea, nimeni un cuvînt nu a scos.

Deci poziția fracțiunii este următoarea: nu doar reacții, însă pași concreți, acțiuni concrete pentru rezolvarea acestei probleme sînt întreprinse și de Guvern, dar, credeți-mă, și pe dimensiunea parlamentară, la fel.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Domnule Ghilețchi,

La acest subiect.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Problema pe care a punctat-o domnul Batrîncea este, într-adevăr, o problemă importantă. Ar trebui să luăm atitudine față de ce întîmplă în Ucraina, doar că înainte ca să cerem Guvernului – e un lucru firesc, domnule Batrîncea – eu cred că ar fi bine ca noi, ca și Parlament, în baza rezoluției adoptată de Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei, să adoptăm o declarație, dacă considerăm că această problemă este una importantă.

Pentru că înainte ca să scoți bîrna din ochiul cuiva... sau să scoți paiul, mai bine să scoți bîrna din ochiul tău. Ceea ce consider, dacă există voință politică astăzi și dacă noi considerăm că această problemă ar trebui abordată, eu cred că ar fi bine să o abordăm într-un mod echilibrat, pentru că e o problemă și sensibilă. Avem, repet, rezoluția adoptată de Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei, 4 deputați din cei 5 care fac parte din delegația noastră au susținut această rezoluție, noi putem să o luăm ca bază, să elaborăm și noi o declarație. În acea declarație am putea să-i cerem Guvernului ca să ia atitudine, dar din nou, ținînd cont și de sensibilitatea acestei probleme și să le transmitem vecinilor noștri din Ucraina care sînt îngrijorările noastre privind legea pe care au adoptat-o, cunoaștem că ei au transmis-o spre expertizare și la Comisia de la Veneția. Dar nu ar strica ca autoritățile din Ucraina să știe care este poziția Parlamentului Republicii Moldova, ulterior și a Guvernului Republicii Moldova, vizavi de această problemă.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, domnule Ghilețchi, pentru propunere foarte constructivă de altfel la acest subiect.

Domnule președinte Voronin,

La acest subiect vreți să vă expuneți?

Poftiți.

Domnul Vladimir Voronin:

Și în calitate de replică, pentru că Lupu a pronunțat numele meu de familie. Comparativ cu dumneavoastră, Marian Lupu, Ghimpu toți anii cât eu am ocupat funcția de Președinte, a fost într-o opoziție foarte dură. Dar mata în fiecare zi te linguseai pe lângă mine (*rîsete în sală*) și ai prelungit chestia asta pînă atunci pînă nu te-am înaintat candidat la funcția de Președinte. Pe urmă m-ai uitat categoric. Nu este cinstită treaba asta.

Referitor la ordinea de zi și propunerea respectivă. Iarăși, în timpul cînd eu dețineam conducerea Republicii Moldova, noi aprovizionam cu manuale aceste școli din Ucraina. Ce ați făcut voi fiind la guvernare anii aceștia? A? Poate de aceea s-au închis aceste școli?

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

La acest subiect, vă rog frumos, domnul Ghimpu.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc.

Iată vreau să pun și eu o întrebare către aia care zîmbesc de vizavi. Doar mă bucur că vă interesează în ce limbă învață, vor învăța frații noștri din Ucraina, dar dumneavoastră niciodată nu vorbiți de faptul că astea-s consecințele ocupației din 27 iunie 1940. Dacă nu era ocupația din 1940, nu exista problema acum în ce limbă să învețe și în ce limbă să fie predat în Ucraina. Aici e... problema-cheie aceasta este. Și, din păcate, noi, după cum arată timpul și rezoluția adoptată de Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei, putem doar să avem o atitudine și atât. Puterea aparține Ucrainei și trebuie să conștientizeze că acolo locuiesc români de pe timpul dacilor și al tracilor, pe pămîntul lor, în casa lor și în satul lor și sînt obligați ucrainenii să le ofere toate drepturile, inclusiv dreptul de a studia în limba română.

Și ultima replică.

Domnule Lupu,

La mulți ani și dumneavoastră, dacă vă supără că i-am spus domnului Voronin.

Domnul Andrian Candu:

Aveți dreptul, domnule Lupu, să dați replică domnului Ghimpu.

Nu, domnului Voronin nu aveți voie, fiindcă dumneavoastră l-ați nominalizat prima dată.

Domnule Ghimpu...

Domnule Lupu,

Vă rog frumos.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

De fapt, nici nu am nevoie de 6 minute pentru a da replică. Continui ideea: chiar și mai stranie și mai interesantă este ședința de astăzi, nu doar domnul Ghimpu îi cîntă „La mulți ani” domnului Voronin, dar și domnul Voronin – domnului Ghimpu. Asta în contextul în care mai puțin mă interesează chestiile interpersonale, dar în contextul în care eu tot aud că PDM-ul nu știe cu cine hotărăște întrebări, că face alianțe, cînd noi zi de zi și, în special, astăzi avem un alt exemplu de o altă coaliție monstruoasă, cum de mai multe ori s-a auzit.

Cu referință la zona de sud a Ucrainei, vreau doar să menționez, în calitate de speaker de Parlament în perioada 2010–2013, eu de trei ori am fost cu vizite oficiale acolo, vizite în sate moldovenești, școli moldovenești, avînd întrevederi cu administrația regiunii Odessa, discutînd și punînd la cale mai multe proiecte de sprijinirea comunității moldovenești de acolo.

Asta așa, cu titlu informativ.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Înainte de a supune votului, domnule Batrîncea, aveți dreptul la o mică precizare, dacă este cazul, vă rog frumos, numai vă rugăm foarte succint.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da, vă mulțumesc.

Cred că este binevenită propunerea domnului Ghilețchi că, într-adevăr, după ce Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei a aprobat această rezoluție, este foarte bine ca și Parlamentul să se autosesizeze și să ia o atitudine. Și dacă propunerea, cum ați spus dumneavoastră, domnule Candu, este una constructivă, vom propune pentru ziua de mîine un text al declarației Parlamentului în care să indicăm și poziția noastră pentru Guvernul Republicii Moldova.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Dar ca să fie și mai constructiv, nu vreți, inițial, să existe poate un mic grup de lucru format din reprezentanții fracțiunilor și să nu impuneți un text care, ulterior, va fi decimat în plenul Parlamentului?

Vă propun atunci să inițiați un proiect de hotărîre de formare a unui grup care, într-un termen foarte restrîns, eventual, să elaboreze o astfel de hotărîre și atunci subiectul legat de Prim-ministrul în plenul Parlamentului decade. Sau să-l mai supun votului? Decade.

Vă mulțumesc foarte mult.

Comisia juridică, numiri și imunități, în mod regulamentar, propune introducerea pe ordinea de zi a două subiecte, proiectul nr.321 din 18 octombrie 2017 ce ține de încetarea mandatului de director adjunct al Centrului Național Anticorupție și un alt proiect nr.407, proiectul de Lege cu privire la actele normative, pentru lectură finală. Este vorba de ordinea de zi de mîine, din data de 20 octombrie 2017.

Doamnă Apolschii,

Înțelegem că ați examinat subiectele la comisie și le propuneți în această săptămîină să fie examinate.

Cine este pentru a fi introduse aceste subiecte, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot. Pe mîine.

Vă mulțumesc foarte mult.

Propunerea a fost susținută. Rugăm Secretariatul Parlamentului să introducă pe ordinea de zi proiectul nr.231 din 18 octombrie 2017 și proiectul nr.407 din 21 octombrie 2016, ca supliment pentru ziua de mîine.

Comisia protecție socială, sănătate și familie propune, la fel, pentru a fi introdus pe ordinea de zi de mîine, două proiecte de legi ce ține de bugetul asigurărilor sociale, mai bine-zis, rectificarea bugetului de asigurări sociale de stat, proiectul nr.314 din 16 octombrie 2017 și proiectul de Lege pentru modificarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, proiectul nr.315 din 16 octombrie 2017.

Doamnă președinte Buliga,

Vreți să vă expuneți sau o luăm ca atare, fiindcă ați discutat ieri în ședința comisiei, sînt chestiuni urgente și le propuneți pentru ordinea de zi de mîine.

Dacă nu sînt alte propuneri sau obiecții, supun votului.

Cine este pentru a introduce pe ordinea de zi proiectul nr.314 din 16 octombrie 2017.

Vă mulțumesc foarte mult.

Se acceptă de plenul Parlamentului.

Și cine este pentru a introduce pe ordinea de zi proiectul nr.315 din 16 octombrie 2017.

Vă mulțumesc foarte mult.

Se susține și această propunere. Respectiv, și aceste două proiecte de legi vor fi introduse ca supliment pentru ordinea de zi de mâine.

Comisia economie, buget și finanțe a examinat mai multe subiecte de pe ordinea de zi în perspectiva raporturilor, existența raporturilor sau lipsa acestora și vine cu propunerea de modificare a ordinii de zi de astăzi și de mâine după cum urmează. Se propune să fie excluse de pe ordinea de zi de astăzi proiectele nr.297, nr.299 și nr.376 cu... pe ordinea de zi, subiectele de pe ... subiectul nr.4, subiectul nr.5 și subiectul nr.6.

Domnule Creangă,

Mai vreți să ne mai spuneți ceva sau... sau nu sînt rapoarte, înțelegem, și mai sînt de discutat subiectele în comisie.

Vă rog frumos, un minut.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Acest demers este întemeiat prin faptul că toate 5 proiecte care sînt vizate în demersul comisiei se află în grupurile de lucru. Urmează de discutat suplimentar, deoarece sînt anumite suprapuneri cu alte proiecte de legi și, cu părere de rău, la ședința Biroului permanent, cînd s-a stabilit ordinea de zi, nu am putut să particip pentru a vă informa că mai este nevoie de careva timp pentru comisie să le examineze.

De aceea, pe lîngă faptul că dumneavoastră ați menționat proiectele din ordinea de zi din 19 octombrie – subiectele 4, 5 și 6, propun și pentru data de... din ordinea de zi pentru 20 octombrie să fie excluse punctele 8 și 9. Adică proiectul nr.12, lectura a doua și proiectul nr.488, tot lectura a doua.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Este solicitarea comisiei, motivația a fost expusă de președintele comisiei, domnul Creangă.

Onorat Plen,

Luînd în considerare că aceasta e ordinea de zi deja aprobată de plenul Parlamentului, doar prin votul... prin votul plenului putem să facem modificarea respectivă, înțelegem că subiectele sînt amîinate, de fapt, pentru o perioadă ulterioară.

Cine este pentru ca să fie amîinate subiectele, voi nominaliza proiectele, fiecare cu votul respectiv.

Cine este pentru a exclude de pe ordinea de zi și a amîna proiectul nr.297 din 4 octombrie 2017, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă mulțumesc foarte mult.

Se acceptă propunerea.

Cine este pentru a exclude de pe ordinea de zi proiectul nr.299 din 4 octombrie 2017.

Vă mulțumesc foarte mult.

Se susține propunerea.

Cine este pentru a exclude de pe ordinea de zi și a amâna proiectul nr.376 din 12 octombrie 2015, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă mulțumesc foarte mult.

Se susține propunerea.

Cine este pentru a exclude de pe ordinea de zi proiectul nr.12 din 1 februarie 2017, pentru a-l amâna pentru cealaltă perioadă, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Se susține propunerea.

Cine este pentru a exclude și a amâna proiectul nr.488 din 3 decembrie 2015, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă mulțumesc foarte mult.

Se susține și această propunere.

Domnule președinte Diacov,

Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Dumitru Diacov:

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Fracțiunea Partidului Democrat a avut o intenție nobilă să aducă o contribuție pozitivă la proiectul nr.299, din diferite motive nu am reușit să facem chestia asta.

De aceea am vorbit și cu președintele comisiei și rugăm plenul să sprijine ideea ca să fie proiectul amânat pentru săptămîna viitoare, din dorința noastră ca să fie un proiect bun și amplu și să contribuie la...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Domnul Dumitru Diacov:

Mult de lucru, domnule Voronin. Povara guvernării.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Țurcan,

Vă rugăm frumos.

Poftiți.

Domnul Dumitru Diacov:

Noi ne-am înțeles, domnule Președinte.

Domnul Vladimir Țurcan:

Da, vă mulțumesc, domnule Președinte.

Așa cum noi ne-am înțeles joia trecută, deci comisia ieri s-a adunat. Cu regret, nu, cum, mă rog, au parvenit numai amendamente din partea colegilor noștri Iurie Țap și Tudor Deliu și cei care au fost din partea membrilor comisiei. Alte amendamente nu au parvenit.

Dacă Partidul Democrat are ceva de propus, amendamente care vor îmbunătăți acest proiect de hotărîre, la discreție, poftim. Noi, în orice caz, sîntem deschiși să examinăm și aceste amendamente.

Dacă aveți acum, poftim, înaintați acum, noi facem ședința comisiei suplimentar azi, mîine, cînd vor fi înaintate aceste amendamente. Eu trebuie să știu.

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Șupac,

Vă rog frumos, poftiți.

Doamna Inna Șupac:

Da, eu, pur și simplu, vreau să reamintesc, stimați colegi, că dumneavoastră, domnule Candu, săptămîna trecută, cînd discutam despre Raportul Ombudsmanului, dumneavoastră, în calitate de Președinte al Parlamentului, ați spus tuturor colegilor în sala plenară: vă rog, pe parcursul celor două-trei zile să înaintați aceste propuneri. Unu la mîină.

Și doi la mîină. Noi așa și intuiam și, de fapt, am spus-o asta în luarea de cuvînt. Dacă noi vom amîna acest proiect de hotărîre pentru altă dată, să nu se întîmple ca și soarta Planului național pentru drepturile omului, care se amîină deja 3 ani de zile.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Diacov,

Vă rog frumos.

Domnul Dumitru Diacov:

Domnule Președinte,

Noi am oferit posibilitatea doamnei Șupac să mai spună, să mai facă o mică intervenție, dar, în principiu, eu vă spun serios, noi avem câteva idei foarte bune și proiectul va fi cu mult mai constructiv, mai bun pentru activitatea respectivă.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Ghilețchi,

Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Sușinăm propunerea domnului Diacov. Am avea și noi anumite propuneri pe care nu am reușit să le facem pentru îmbunătățirea acestui proiect de hotărâre. De aceea cred că dacă se amână, ar fi mai bine pentru rezultatul final.

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

Dacă se amână acest subiect, atunci el se amână doar pe o săptămână și noi nu mai putem să o întindem foarte mult. Într-adevăr, cum a spus și doamna Șupac, citîndu-mă pe mine, am avut noi intenția să dăm o perioadă pînă miercuri, ca să putem astăzi vota. Înțelegem că unele fracțiuni nu au reușit, de aceea dacă și amînăm acum prin vot, rugămintea este ca, într-adevăr, în timpul cel mai apropiat amendamentele să fie transmise ca săptămîna viitoare comisia să organizeze discuții pe marginea acestui subiect și săptămîna viitoare să putem vota.

Doamnă Ciobanu,

Cu referire la acest subiect?

Vă rog frumos.

Doamna Maria Ciobanu:

Eu nu știu de ce domnul deputat Diacov se crede tare spiritual. Gluma este deplasată, domnule Președinte al Parlamentului, doamna Șupac este același deputat ca și domnul Diacov.

De aceea, domnule Diacov, mai verificați, vă rog, vocabularul.

Domnul Andrian Candu:

La... haideți atunci mai bine fără emoții și fără replici la acest subiect.
(*Rumoare în sală.*)

Domnul Țurcan.

Domnul Vladimir Țurcan:

Domnule Președinte,

Eu doar vă rog foarte mult, stimați colegi, într-adevăr, noi ne-am înțeles joia trecută. Da, trei zile, dacă vorbim formal, din punct de vedere al Regulamentului – 10 zile pentru amendamente.

Dar eu vă rog, domnule Președinte, joia viitoare precis ca noi să includem în ordinea de zi sau amânăm pentru joia viitoare și deja să fie o claritate comună, ca să nu apară după aceea iarăși că cineva s-a trezit și ceva n-a dovedit să facă.

Vă rog frumos.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Așa facem atunci, acesta este angajamentul nostru, al tuturor, și avînd acest angajament, propunerea este ca subiectul nr.11 de pe ordinea de zi, proiectul de Hotărîre cu privire la Raportul Avocatul Poporului, să fie amînat pentru săptămîna viitoare.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă mulțumesc foarte mult.

Plenul Parlamentului a susținut propunerea ca acest subiect să fie amînat.

Și un ultim demers regulamentar este cel venit din partea colegilor din Frațiunea Partidului Comuniștilor privind excluderea, la fel, a cîtorva proiecte de legi.

Și primul proiect de lege pe care-l propuneți să-l excludem este proiectul nr.411 din 28 octombrie 2015.

Vă rugăm frumos, doamnă Șupac, care este motivul.

Doamna Inna Șupac:

Stimați colegi,

Este vorba despre 3 proiecte de legi, la unul dintre ele doamna Oxana Domenti este autor și la două proiecte de legi doamna Domenti este coautor.

Avînd în vedere că doamna este plecată în deplasare, propunerea fracțiunii este să excludem din ordinea de zi pentru ziua de astăzi aceste 3 proiecte și să le amînăm pentru următoarea perioadă bisăptămînală. Se are în vedere 2–3 noiembrie sau 9–10 noiembrie.

Domnul Andrian Candu:

Cu referire la proiectul nr.411 – doamna Domenti este coautor.

Doamna Inna Șupac:

Coautor.

Domnul Andrian Candu:

De aceea am să întreb ceilalți autori.

Domnule Golovin,

Rămîne pe ordinea de zi?

Domnul Boris Golovin:

Rămîne pe ordinea de zi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Poate să rămînă, spune domnul Golovin, poate să-l prezinte.

La fel, putem să-l întrebăm și pe domnul Candu. El tot consideră că poate să rămînă pe ordinea de zi și poate și să-l prezinte, dacă este cazul.

Ce ține de proiectul nr.240 din 20 iulie 2017, aici, într-adevăr, doamna Domenti este singurul autor și aici se impune, bineînțeles, excluderea de pe ordinea de zi.

Onorat Plen,

Vă solicit amînarea acestui subiect.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă mulțumesc foarte mult.

Proiectul nr.240 din 20 iulie 2017 se amînă pentru săptămîna viitoare.

Și proiectul nr.522 mai are un autor.

Doamnă Stratan,

Vă rugăm frumos să ne spuneți dacă rămîne pe ordinea de zi acest subiect și dacă îl veți prezenta.

Doamna Valentina Stratan:

Da, domnule Președinte.

Voi prezenta, cu atît mai mult că discutăm un alt proiect și în contextul proiectului nr.184 care, de fapt, prevede același subiect de finanțare.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Atunci, regulamentar, el rămîne pe ordinea de zi.

Da, vă rog frumos, doamnă Șupac, o precizare.

Doamna Inna Șupac:

Da. O precizare, avînd în vedere decizia cu privire la proiectul nr.240 la care doamna Domenti este autor, totuși, propunerea este să amînăm pentru perioada bisăptămînală, 2–3 noiembrie, 9–10 noiembrie, nu pentru săptămîna următoare.

Domnul Andrian Candu:

Bineînțeles, dacă doamna Domenti nu este săptămîna viitoare, fiind în deplasare, și așa este înregistrat în registrele Parlamentului de deplasări, atunci, bineînțeles, va fi amînat pentru cealaltă săptămîna.

Vă mulțumim foarte mult.

Acestea fiind propunerile de pe ordinea de zi, alte chestiuni de procedură înainte de a trece la...

Dacă, domnule Țap, vă referiți la Ora Guvernului, ea va fi stabilită ca oră fixă.

Dacă alt subiect, atunci vă rugăm frumos

Domnul Țap.

Domnul Iurie Țap:

Da, domnule Președinte,

Este vorba despre Ora Guvernului, doar că voi preciza. Înainte de ședința plenului, am fost informat de către angajații Secretariatului despre faptul că astăzi reprezentanții Guvernului nu au posibilitate să vină pentru a răspunde la întrebările adresate.

Să acceptăm că este o situație în acest sens și am putea-o... pentru ziua de astăzi, doar voi aminti că în cadrul sesiunii de primăvară mai multe întrebări au rămas fără de răspuns. Or, această practică vicioasă să nu devină o atitudine a Guvernului, o normă.

Și voi aminti, domnule Președinte, Constituția Republicii Moldova prevede expres – Guvernul și miniștrii sînt obligați să vină să răspundă. Și voi solicita ca ședința următoare, care este dedicată interpelărilor, să fie organizată regulamentar și cei care au restanțe să vină în plenul Parlamentului. Dar și rugămintea este: ceea ce ține de întrebările de astăzi, la fel, să nu fie amînate peste două săptămîni, dar să vină în acea ședință din joia viitoare.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim foarte mult.

Secretariatul,

Vă rugăm frumos să luați în considerare propunerea făcută de domnul Țap.

Și săptămîna viitoare, toți cei care astăzi n-au fost prezenți, să fie anunțați din timp, de astăzi, și, eventual, să-mi dați și mie informații din timp ca să pot să am o discuție cu domnul Prim-ministru în privința disciplinei unor miniștri sau viceministri care sînt obligați să vină în plenul Parlamentului.

Acestea fiind discuțiile de procedură și legate de ordinea de zi, avem o ordine de zi, putem să începem.

Și primul subiect pe care vi-l propun, dragi colegi, este **proiectul nr.102 din 14 martie 2016, subiectul nr.1 de pe ordinea de zi, proiectul de Lege cu privire la Serviciul Vamal.**

Și o rugăm pe doamna Vragaleva, viceministru al finanțelor, să ne prezinte acest proiect de lege.

Ora votului... numai puțin, să vedem câte au mai rămas pe ordinea de zi.

Nu, nu, poftiți, poftiți.

Doamna Veronica Vragaleva – viceministru al finanțelor:

Stimate domnule Președinte al Parlamentului,

Stimați deputați,

Se prezintă atenției dumneavoastră... proiectul Legii nr.102 din 14 martie 2016 care vizează modificarea Legii de bază a Serviciului Vamal.

În primul rând, merită să fie menționat că această modificare vine pentru a aduce o claritate modului în care activează colaboratorii Serviciului Vamal și unele norme din legea curentă nu sînt reglementate suficient sau unele prevederi chiar nu sînt reglementate deloc.

Este de menționat că respectivul proiect de lege a fost elaborat cu suportul Comitetului EUBAM al Comisiei Uniunii Europene și vine să aducă unele clarități, în special, stabilind o nouă viziune cu privire la angajarea, dezvoltarea profesională, stimularea, sancționarea, organizarea și funcționarea Serviciului Vamal și unele stataturi speciale pe care le posedă colaboratorii vamali.

Concomitent, ținem să menționăm faptul că proiectul vizează determinarea exactă a personalului încadrat în Serviciul Vamal, drepturile și împuternicirile acestora, obligațiile, exercițiul funcției, restricțiile pentru angajați, protecția juridică a colaboratorului vamal, precum și alte momente importante.

Este un pas destul de important înainte, avînd în vedere că se face o apropiere tot mai mare de felul în care este organizată, de exemplu, accesarea în funcția ocupată. Respectiv, aceasta urmează să aibă loc prin concurs, promovare, transfer, permutare, detașare și interimatul funcției de conducere.

În afară de aceasta, sînt prevăzute reglementări referitor la răspunderea colaboratorului vamal, abaterile disciplinare, sancțiunile disciplinare noi, cum ar fi: retrogradarea cu un grad special pe un termen de pînă la un an, suspendarea dreptului de a fi promovat în funcție în decursul unui an, suspendarea dreptului de a fi avansat în trepte de salarizare pe o perioadă de la unu la doi ani.

Proiectul de lege a fost consultat public în cadrul mai multor ședințe deschise. În afară de aceasta, de asemenea, are și toate avizele necesare pentru a fi propus atenției dumneavoastră.

Reieșind din cele expuse, vă rugăm să susțineți acest proiect.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Dragi colegi,

Înainte de a începe sesiunea de întrebări-răspunsuri, luând în considerare ordinea de zi care este expusă astăzi pentru dezbateri, vă propun ora votului, prima încercare – la ora 12.00.

Vă mulțumim frumos.

Și acum întrebări în adresa autorilor.

Și prima intervenție – din partea domnului Dudnic.

Domnul Corneliu Dudnic:

Da.

Госпожа Врагалева, у меня вот вопрос следующего характера: в статье 14 «Ограничения», перечень ограничений, в пункте 1) указано, что «не может быть принято на службу и не может проходить службу в таможенных органах сотрудник и лицо, уволенное ранее из таможенных органов за незаконные действия» и дальше по тексту.

В случае если человек был уволен и восстановлен судом обратно на работе, он считается уволенным или не уволенным? Это первый мой вопрос.

И второй вопрос. Пункт 5 – также «не может быть устроенным на работу лицо, являющееся супругом/супругой, родственником или свойственником первой или второй степени работника, учредителя юридического лица, обладающего лицензией на деятельность таможенного брокера».

То есть, если, предположим, супруга или родственник первой или второй степени работает в Бричанах брокером, то в Кагуле его родственник не может устроиться на работу в таможеню? Правильно я понимаю суть этого проекта?

Спасибо.

Doamna Veronica Vragaleva:

Mulțumesc frumos pentru întrebările acordate.

În primul rând, dacă este să ne referim la a doua întrebare, s-a încercat și, după mine, destul de reușit să se apropie normele legii speciale respective cu normele ce țin de conflictul de interese, pentru a nu admite situații în care conflictul de interese ar putea să influențeze anumite decizii importante în cadrul administrației vamale.

În ceea ce ține de prima întrebare care a fost acordată, eu o să-l rog pe domnul Ionițov să mă ajute cu o precizare aici.

Domnul Grigore Ionițov – *director adjunct al Serviciului Vamal:*

Vă mulțumesc, domnule deputat.

Deci, în parte, ce ține de ordinul de destituire. În situația în care avem o hotărâre definitivă și irevocabilă a unei instanțe de judecată prin care ordinul directorului Serviciului Vamal este anulat, el nu se mai consideră destituit din serviciu.

Vă mulțumesc.

Această prevedere se menține și în actuala redacție.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Domnule Dudnic,

Dacă aveți a doua întrebare sau precizare, vă rog.

Domnul Corneliu Dudnic:

Da. O mică precizare. Все-таки я согласен, что следить за конфликтом интересов это, ну, скажем так, есть необходимость в этом. Но, тем не менее, я думаю, что в этой ситуации будут ущемляться права тех сотрудников, которые хотят работать в таможенных органах. Поэтому еще раз хочу подчеркнуть, я не вижу, каким образом работник таможенник, допустим, в Кагуле сможет повлиять на какие-то решения брокера, который работает в Единцах, предположим. Поэтому я думаю, что это нужно пересмотреть немножко редакцию этого пункта.

Спасибо большое.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Dacă nu mai sînt alte comentarii la acest subiect...

Domnule Smirnov,

Vă rugăm frumos.

Domnul Eduard Smirnov:

Спасибо.

Я обращаюсь... 6-я статья, пункт г), где говорится о том, что Таможенная служба «...осуществляет сертификацию происхождения товаров и выдачу за оплату сертификатов происхождения при экспорте товаров». Но этим занимается Торгово-промышленная палата. Поясните, пожалуйста, чем обусловлено наделение такой функцией Таможенной службы?

Doamna Veronica Vragaleva:

De asemenea, am să-l rog pe domnul Ionițov, să mă ajute aici cu răspunsul.

Domnul Grigore Ionițov:

Mulțumim.

În parte, ce ține de certificarea bunurilor una din competențele Serviciului Vamal este eliberarea certificatelor de origine a mărfurilor și această prevedere este prevăzută și în Acordul de Asociere.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Smirnov,

Vă rog frumos, dacă aveți altă precizare, poftiți.

Domnul Eduard Smirnov:

Второй вопрос. Статья 7, пункт f) наделяет Таможенную службу правом «...проводить аудиторский контроль внешнеэкономической деятельности... объектов». Но этим занимаются специализированные организации либо Счетная палата. О каком виде контроля идет речь?

Doamna Veronica Vragaleva:

Aici, în principiu, se referă la aceea că Serviciul Vamal este organizat în așa fel, încât există un organ central și 5 organe teritoriale. Respectiv, organul central trebuie să fie în drept să efectueze verificările conformării proceselor care sînt executate și în cadrul autorităților subordonate. Dacă dumneavoastră considerați că aceasta este o normă care este poate în plus, comparativ cu normele generale care există în legislația în vigoare, noi sîntem deschiși să discutăm și în cadrul amendamentelor care o să fie propuse.

Domnul Andrian Candu:

Da, vă mulțumim frumos.

În continuare – doamna Stratan.

Doamna Valentina Stratan:

Domnule Președinte,

Vă mulțumesc.

Doamnă ministru,

Nu am o întrebare, am o obiecție, pentru că aș vrea foarte mult ca și dumneavoastră, ca autor, ministerul pe care-l prezentați și alte autorități care elaborează proiecte de legi să țină cont de această obiecție.

Pentru că în Capitolul VI „Retribuirile și garanțiile sociale” avem termeni învechiți care nu se mai găsesc în legislația Republicii Moldova, că nu mai avem termeni de „invaliditate” și nici de „invaliditate de gradul I, II”, pentru că avem persoane cu dizabilități, dizabilitate severă, dizabilitate accentuată și dizabilitate medie. De aceea deja a trecut ceva timp de la momentul adoptării legislației în acest domeniu și ar fi bine să nu mai facem asemenea greșeli.

Doamna Veronica Vragaleva:

Mulțumesc mult, doamnă Stratan.

Aveți dreptate, nu este o scuză. Proiectul respectiv a fost elaborat încă în 2015 și atunci încă legislația cu gradele severe era în afară. Dar noi sîntem... noi acceptăm absolut obiecția care a fost înaintată și noi o să fim atenți ca proiectele următoare să nu conțină astfel de arhaisme legislative.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Doamnă Stratan,

Dacă nu mai aveți altă întrebare, atunci următoarea intervenție – din partea domnului Deliu.

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc.

Am analizat foarte atent proiectul, inclusiv avizul sau raportul de expertiză anticorupție unde sînt mai multe propuneri de îmbunătățire a acestui proiect. Unele au fost luate în considerare, altele nu au fost luate. Și autorii acestui raport de expertiză chiar recomandă autorului examinarea repetată a proiectului de lege, întrucît în varianta propusă acesta nu corespunde totalmente domeniilor de aplicare. Zic încă o dată: nu s-au luat în considerare toate.

Dar am două întrebări. Prima întrebare se referă la articolul 11 „Drepturile colaboratorului vamal”, litera c) „să beneficieze de salariu, compensații, retribuiri pentru performanțe”, litera d) „să beneficieze de asigurare financiară...”. La ce vă referiți aici, dacă în litera c) spuneți „să beneficieze de salariu, compensații, retribuiri pentru performanțe”, iar litera d) „să beneficieze de asigurare financiară...”. La ce vă referiți?

Doamna Veronica Vragaleva:

Îmi adresați și a doua întrebare sau o luăm pe rînd? OK.

Dacă este să ne referim la aceste două drepturi care au fost prevăzute în proiect, asigurarea financiară la care se face referință sînt, de exemplu, anumite prestații de ajutor financiar care pot fi acordate angajaților vamali în anumite situații și este un drept de care poate beneficia orișice funcționar public și am considerat că ar fi nedemn să-i privăm pe cei care ne protejează hotarele de acest drept important.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Deliu,

Vă rugăm frumos, dacă aveți a doua întrebare sau precizare.

Domnul Tudor Deliu:

O precizare și a doua întrebare.

Eu sînt de acord cu aceasta cã ei trebuie sã beneficieze de... dar mie mi se pare cã ele se repetã. De ce nu într-o singurã literã: sã beneficieze de salariu, compensație, asigurare financiarã, retribuiri pentru performanțe și mai apoi dupã text, ca litera c) sã fie de acum materialã, medicalã și cu pensii, fiindcã le-ați rupt din context. Vorbiți în litera c) despre beneficieri bãnești, ca sã vã repetați iarãși în litera d). Deci, o propunere.

Și urmãtoarea întrebare. La „Articolul 14. Restricții”, alineatul (3) „Colaboratorul vamal nu este în drept: litera f) sã solicite sau sã accepte cadouri, servicii, favoruri...” și în continuare dupã text, ca mai apoi la „Articolul 45. Stimularea colaboratorului vamal” pentru îndeplinirea conștiințioasã a serviciului poate primi cadouri de preț. Nu vã pare cã e un confuz aici?

Doamna Veronica Vragaleva:

Aici o sã încerc sã clarific. Atunci cînd noi vorbim despre articolul 14, noi ne referim la relațiile care existã între angajații vamali și agenții economici, sau clienții, contribuabilii cu care aceștia intrã în interacțiune și aici, categoric, pentru a nu admite careva trafic de influență și utilizarea incorectã a funcției deținute, nu sînt admise careva daruri.

În ceea ce ține de articolul 45 la care ați făcut referință, acolo vorbim de anumite stimulãri oferite de entitate, de Serviciul Vamal, pentru o muncã conștiințioasã a celor care lucreazã în cadrul Serviciului Vamal.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Deliu,

Dacã mai aveți vreo precizare?

Domnul Tudor Deliu:

O precizare.

Eu, iarãși zic, înțeleg lucrurile acestea, dar aceastã prevedere poate fi interpretatã. Eu citesc litera f) „sã solicite sau sã accepte cadouri, servicii, favoruri, invitații sau orice alt avantaj, destinate personal acestuia sau familiei sale, legate de exercitarea obligațiilor de serviciu, cu excepțiile prevãzute de lege”. De ce nu am spus aici „prevãzute de articolul 45”?

Doamna Veronica Vragaleva:

Articolul 45. De acord, de acord.

Domnul Tudor Deliu:

Fiindcã va fi un confuz.

Doamna Veronica Vragaleva:

De acord.

Domnul Tudor Deliu:

Îi interzicem primirea cadourilor, dar aici spunem de cadouri de preț. Sau, poate eu, îndeobște, aș propune excluderea cadourilor de preț, fiindcă ele demult nu mai sînt o formă de stimulare, să zic așa.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Următoarea intervenție – din partea domnului Creangă.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Doamnă viceministru,

Am două întrebări. Prima ține de conceptul propriu-zis al proiectului de lege. Prin prisma angajamentelor asumate de către Guvern în scopul elaborării Codului vamal, noului Cod vamal și prin prisma Legii nr.780 privind codificarea legislației, respectiv, prin experiența care am trecut cu Legea serviciului fiscal care a fost înglobată în Codul fiscal, care este argumentul dumneavoastră că veniți cu o lege separată și nu înglobăm în Codul vamal actual?

Și a doua întrebare: dacă aceste norme din proiectul de Lege cu privire la Serviciul Vamal se vor regăsi în noul Cod vamal? Asta este prima întrebare și a doua întrebare este una mai simplă, sper să găsiți răspuns rapid. Care, de fapt, sînt resursele financiare, pentru punerea în aplicare, necesare – pentru că dumneavoastră veniți aici cu o abordare, ceea ce înseamnă partea stimulatorie, financiar-stimulatorie, salarizarea – dreptul la 2% pe buget, bugetul intern (mă refer la Serviciul Vamal) acordat directorului pentru a distribui – care sînt cheltuielile planificate pentru implementarea acestei legi, suplimentare, decît cele bugetate.

Vă mulțumesc.

Doamna Veronica Vragaleva:

Mulțumesc frumos, domnule Creangă.

În primul rînd, la prima întrebare, inițial, atunci cînd a fost gîndit Codul fiscal și Codul vamal, Codul vamal nu avea ca parte componentă acel titlu V care există în Codul fiscal numit „Administrarea fiscală”. În cazul nostru – administrarea vamală.

Mai mult decît atît, una din prevederile Acordului de Asociere este armonizarea la maximum a Codului vamal din Republica Moldova cu Codul vamal comunitar. Și atunci Codul vamal comunitar, de asemenea, nu conține careva norme care vizează administrarea în sensul în care noi o cunoaștem, de exemplu, cum se regăsesc în Codul fiscal.

Respectiv, anume din cauza aceasta noi am venit cu o lege specială, legată de felul cum se organizează activitatea Serviciului Vamal.

În ceea ce ține de cheltuielile suplimentare care le va necesita implementarea legii date, în cadrul bugetului nu au fost prevăzute careva cheltuieli suplimentare. Respectiv, toate modificările care urmează a fi făcute, urmează a fi încorporate în limitele bugetare existente la zi.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Creangă,

Dacă mai aveți precizări.

Vă mulțumim foarte mult.

Și domnul Ghilețchi – în continuare.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Prima întrebare ține de concept. Dumneavoastră și în nota informativă ați menționat lucrul acesta că unul dintre scopurile elaborării acestui proiect de lege ține și de pachetul social pe care vreți să-l oferiți colaboratorilor vamali.

Anterior, Guvernul a spus cu alte ocazii că, de fapt, cea mai bună abordare ar fi ca pachetul social să fie unic pentru toți funcționarii de stat, să nu avem în fiecare lege excepții, privilegii și, în același timp, veniți din nou cu aceeași abordare veche.

Adică, cât e de justificată această abordare? Oare nu este mai logic din partea Guvernului, repet, să vină cu o abordare a pachetului social pentru toți funcționarii – e Poliție de Frontieră, este Vamă, Poliție, Inspectorat fiscal, pentru că venim la fiecare lege cu anumit pachet și înțeleg că fiecare trage jăraticul la turta sa?

Conceptual este corectă această abordare cu care veniți dumneavoastră în acest proiect de lege? Nu pentru că sînt împotriva unor facilități de ordin social, dar, din nou, conceptual abordarea o considerați corectă?

Doamna Veronica Vragaleva:

Mulțumesc mult pentru întrebare.

De fapt, după cum am menționat și anterior, și iarăși, nu este o scuză, acest proiect are o... a fost conceput înainte ca Guvernul să-și asume această reformă mare în ceea ce ține de abordarea unică, în ceea ce ține de pachetele sociale.

Chiar în cadrul comisiilor de specialitate pînă a veni în plen, aici, noi am discutat destul de mult și am convenit că vom ține cont în mod special de acele amendamente care vor viza sectorul dat, pentru ca să ne asigurăm că totuși mergem în rînd cu acele angajamente pe care și le-a luat Guvernul în ceea ce ține de apropiere, de unificare.

Desigur că noi tindem spre aceea ca ele într-un anumit moment să ajungă unice, da, pentru absolut toate categoriile, dar sînt anumite chestii care noi nu vom insista pe ele, doar că noi o să încercăm să fim convingători în a le menține.

Dar nu este ceva ce noi... noi absolut urmăm acel trend care a fost anunțat de Guvern prin care noi încercăm să unificăm tot ce înseamnă drepturi sociale destinate funcționarilor publici.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Ghilețchi,

Vă rugăm frumos, dacă aveți a doua întrebare.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da, am a doua întrebare.

Mulțumesc de acest răspuns.

Urmează să vedem cum se va... vom proceda în lectura a doua.

A doua întrebare ține de anumite prevederi pe care le văd în articolul 5 – funcțiile de bază și apoi și în articolul 6. La funcțiile de bază, litera b) articolul 5 ați inclus „facilitarea comerțului”. Eu nu știu cât de mult îi revine Serviciului Vamal să faciliteze comerțul. Ceea ce nu văd la articolul 5 este una din criticile care mereu se aduc Vamei, o văd în articolul 6, dar într-o formă destul de, așa, moale – combaterea contrabandei.

Adică, dacă avem o critică față de Serviciul Vamal, totdeauna este contrabanda. De ce în funcțiile de bază nu se regăsește acest lucru, pentru că, repet, una dintre menirile Serviciului Vamal este și acest aspect?

Totodată, văd niște formulări, nu știu, din nou, dacă sînt corecte, e vorba de „încasarea drepturilor”.

Nu ar fi mai corect să vorbim de încasarea taxelor de import și de export? Poate e o chestiune tehnică, nu insist prea mult, dar în ce privește funcțiile de bază, din nou, mi se pare o chestiune importantă, pentru că transmite un mesaj și Vama ar trebui să știe că-i revine această funcție de bază, pe lângă controlul, supravegherea vamală, aplicarea legislației vamale, avem și acest fenomen de care sîntem deranjați. Nu o singură dată am văzut știri în presă și deci e un punct vulnerabil al Vamei și el ar trebui, repet, să se regăsească la capitolul ce ține de funcțiile de bază ale acestui serviciu.

Doamna Veronica Vragaleva:

Eu cred că nu se înțelege direct din acele atribuții de bază care sînt specificate aici, însă dacă luăm litera a), care ține de aplicarea legislației vamale și litera c), care ține de asigurarea respectării reglementărilor vamale la trecerea mărfurilor, atunci aici s-ar include nemijlocit lupta inclusiv împotriva contrabandei.

Mai mult decît atît, cred că, cum ați menționat și dumneavoastră, din mass-media noi putem vedea foarte clar că pe parcursul ultimilor doi ani, un an și jumătate, s-au făcut enorme acțiuni în ceea ce ține de contrabanda, în special a țigaretelor, care este una din principalele discuții care se invocă că se fac puține acțiuni în ceea ce ține de Serviciul Vamal atunci cînd noi discutăm cu partenerii.

Deci, practic, în toate direcțiile se vede că se fac eforturi considerabile. Respectiv, noi o vedem încorporată aici.

Domnule Ghilețchi,

Dacă considerați că este nevoie de specificarea expresă a acesteia, puteți să veniți cu un amendament și noi neapărat o să-l examinăm pînă la a doua lectură.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Domnule Ghilețchi,

Mai aveți ceva de precizat?

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Cu siguranță că voi veni cu amendament. Eu m-aș bucura să nu fie, dar chiar recent iarăși a mai fost prins un lot de contrabandă, adică, oricum, problema contrabandei, chiar dacă s-a diminuat, ea persistă.

De aceea ar fi foarte important ca în lege, în mod expres, acest lucru să fie stipulat.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, domnule Ghilețchi.

În continuare, domnul Bejan.

Domnul Valerian Bejan:

Mulțumesc.

Mulțumesc, domnule Președinte.

Doamnă viceministru,

La capitolul III „Statutul colaboratorului vamal”, articolul 10 „Personalul Serviciului Vamal”, personalul Serviciului Vamal este constituit din funcționari publici cu statut special, în paranteză, colaborator vamal.

Deci conform Dicționarului explicativ al limbii... în conformitate cu Dicționarul explicativ al limbii române, colaborator vamal, „colaborator” – cuvîntul înseamnă altceva.

La articolul 11 dumneavoastră deja treceți la drepturile colaboratorului vamal, uitați de personalul Serviciului Vamal, mai departe, în tot textul legii folosiți numai cuvîntul „colaborator”.

Nu credeți dumneavoastră că ar fi bine ca să fugiți de acest cuvînt?

Mulțumesc.

Doamna Veronica Vragaleva:

Mulțumesc mult, domnule Bejan, pentru întrebare.

De fapt, aveți dreptate, noi am regîndit asta după discuțiile care au avut loc în cadrul comisiilor. Noi venim cu sintagma „angajați vamali”.

Dacă credeți că, oricum, este una care nu satisface întru totul felul în care trebuie să fie definiți respectivii funcționari publici, noi sîntem deschiși să discutăm. Nu este o chestie pe care noi insistăm, adică, dacă ei sînt numiți altfel decît așa cum i-am numit noi, dar, oricum, li se păstrează acea structură de care vorbim noi – de organizare, atunci noi nu insistăm pe „colaboratori vamali” ca și noțiune.

Domnul Valerian Bejan:

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Și în continuare, domnul Boțan.

Domnul Roman Boțan:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Folosindu-mă de oportunitate, bineînțeles că o să rog toți colegii care au amendamente să le depună regulamentar în adresa Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică. Voi depune și eu de asemenea amendamente și întrebările mele sînt doar două. O să le anunț următoarele. La articolul 7 „Drepturile generale ale Serviciului Vamal” la litera b) există prevederea că Serviciul Vamal are dreptul să emită, în limitele competenței sale, acte normative executorii pentru toate persoanele juridice și fizice, acte normative care reglementează activitatea de întreprinzător.

Aș vrea să vă întreb dacă nu considerați că această prevedere este una un pic exagerată, dacă nu trebuie modificată cumva sau să detaliați un pic ce ați avut în vedere?

Vă mulțumesc.

Doamna Veronica Vragaleva:

Eu aici o să-l rog pe domnul Ionițov să mă ajute cu precizarea asta.

Domnul Grigore Ionițov:

Aici se are în vedere că directorul Serviciului Vamal este în drept să semneze... ordine, de exemplu, cum ar fi: ordinele de completare a declarațiilor vamale, (*voci nedeslușite din sală*) ordinele de facilitare a tranziturilor, cît și alte ordine care prevăd reglementările vamale pe intern care sînt obligatorii pentru mediul de afaceri.

Domnul Andrian Candu:

Vă rugăm frumos, domnule Boțan, dacă aveți a doua întrebare sau precizare.

Domnul Roman Boțan:

A doua întrebare.

Doamnă ministru,

Cunoașteți că atât în cadrul Ministerului Afacerilor Interne există deja o nouă lege care se referă la funcționarii publici cu statut special din cadrul acestei entități. De asemenea, urmează să adoptăm în a doua lectură o lege similară pentru Departamentul Instituțiilor Penitenciare care va reglementa situația funcționarilor publici cu statut special din această entitate. Și în denumirea gradelor speciale ale acestor entități de care am menționat s-au exclus denumirile caracteristice entităților militare. Respectiv, inclusiv Poliția de Frontieră nu mai are în denumirea gradelor speciale denumiri militare, ceea ce, din punctul meu de vedere, ar trebui să fie caracteristic doar Forțelor Armate.

Știm foarte bine că Poliția de Frontieră, împreună cu angajații Serviciului Vamal, se află în strânsă colaborare. Nu considerați oportun ca denumirile gradelor speciale prevăzute pentru angajații vamali să nu fie cele care sînt caracteristice structurilor militare, să fie, la fel, civile, ca și în cadrul Poliției de Frontieră cu care se află în strânsă colaborare? De altfel, care, moral, ar fi avut mai mult dreptul de a-și păstra denumirile militare.

Vă mulțumesc.

Doamna Veronica Vragaleva:

Vă mulțumesc frumos pentru întrebare.

Acele grade cvasimilitare, că ele, de fapt, așa sînt, nu sînt grade militare în sensul clasic al cuvîntului, deoarece, de fapt, menținerea lor, existența lor are mai multă conotație disciplinară decît una militară, în esență. (*Voce nedeslușită din sală.*)

OK. Dacă considerați că ele trebuie sau nu trebuie menținute similar celor militare?

Domnul Andrian Candu:

Domnule Boțan,

Vă rog frumos, mai formulați o dată întrebarea.

Domnul Roman Boțan:

Întrebarea a fost: considerați că ceea ce s-a făcut în cadrul celorlalte structuri care au avut asemenea grade, a fost corect, iar în cazul angajaților vamali, păstrarea gradelor, denumirilor vechi ale acestor grade speciale este una corectă, în comparație cu colegii dumneavoastră din Poliția de Frontieră?

Doamna Veronica Vragaleva:

Mulțumesc de întrebare.

Mie o să-mi fie greu să mă expun asupra corectitudinii între aceste structuri, avînd în vedere că eu am puține cunoștințe despre ceea ce s-a făcut în alte instituții de forță, cum le numim noi, în alocarea sau de alocare a acestor grade militare.

Dar în cazul în care dumneavoastră credeți că ele ar trebui revizuite, noi, cu mare drag, o să examinăm această propunere.

Domnul Andrian Candu:

Ultima precizare, vă rugăm frumos.

Domnul Boțan.

Domnul Roman Boțan:

Într-adevăr, mi se pare corect ca doar cei care fac parte din Forțele Armate, din punctul meu personal de vedere, să-și păstreze denumirile militarizate ale gradelor speciale, iar ceilalți care au contact direct cu societatea civilă, sînt implicați în activități civile, la fel ca și Poliția de Frontieră, la fel ca și celelalte structuri care au trecut prin reformare, în urma adoptării Legii cu privire la funcționarul public cu statut special în cadrul MAI, de exemplu, urmează legea, despre care am menționat, cu privire la autoritatea națională a penitenciarelor. Și în acest sens, consider că cei care au contact cu civilii, să aibă denumiri ale acestor grade civile, iar cele militare să fie caracteristice doar celor care fac parte din Forțele Armate.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Doamnă Buliga,

Aveți întrebări?

Vă rog frumos, poftiți.

Doamna Valentina Buliga:

Da, desigur, domnule Președinte.

Mulțumesc foarte mult.

Doamnă viceministru,

Eu înțeleg că dumneavoastră, ca minister în subordinea cărui se află acest serviciu, aveți tot dreptul să propuneți și să luptați pentru această lege care are menirea să consolideze un serviciu. Totodată, îngrijorarea mea este legată de mai multe articole, în primul rînd, începînd cu angajarea în cadrul Serviciului Vamal, pentru că articolul 28, dacă vedem, „Condiții de angajare”, nu prea este corelat cu legea-cadru privind funcția în serviciul public și aici trebuie să mai introduceți un nou alineat, la fel, numirile, perioada de probă. Ideea este că, pentru lectura a doua, aceste articole trebuie să fie corelate, inclusiv cu Codul muncii, cu modificările care au fost efectuate.

La fel, articolul 27. Noi vorbim de mult timp, și aici sînt de acord cu domnul Ghilețchi, vorbim de mai mult timp de unificare, de aceeași abordare, aceeași bază de calcul, aceleași principii de protecție socială, de aceea alineatul (2) la articolul 27, mi se pare că, trebuie ajustat și revăzut, prin prisma modificărilor care nu demult au fost făcute în legislație, ca să nu avem mari abateri și norme care nu se încadrează, de fapt, în conceptul de protecție socială, inclusiv pentru colaboratorii vamali.

De aceea, pentru lectura a doua, noi nu sîntem comisia sesizată în fond, aveți 3 comisii, dar vă rog să țineți cont și de amendamentele care le vom face, pentru că, într-adevăr, cei care aduc bani la bugetul de stat, cei care muncesc în diferite condiții, cu risc sporit pentru sănătate și viață, merită să aibă și garanții sociale adecvate.

Vă mulțumesc.

Și sperăm, pentru lectura a doua, împreună vom face o lege bună.

Doamna Veronica Vragaleva:

Mersi.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Și ultima intervenție – domnul președinte Voronin.

Domnul Vladimir Voronin:

Da. Această sumedenie de întrebări pe marginea acestui proiect de lege vorbește despre aceea ce noi am vorbit în 2010 cînd s-a înaintat această propunere de comasare a Serviciului Vamal cu Ministerul Finanțelor, că aceasta este o greșeală strategică. Așa chestii nu se permit nici într-o țară. Dumneavoastră ați făcut lucrul acesta abuziv și acum, iată, depănați aceste urmări.

Mai mult decît atît, acest proiect de lege, dacă ascultăm atent toate întrebările care au fost, dar sînt încă și foarte multe întrebări, pur și simplu, timpul trece foarte repede și nu-i cazul ca noi să „pedalăm”... mai departe pe acest proiect de lege, vorbește despre aceea că este un interes de lobby introdus în acest proiect de lege.

Și cine și din ce considerente, dacă dumneavoastră ați ajuns la aceea ca să nu executați indicația Guvernului referitor la acele standarde unice care trebuie introduse pentru toți funcționarii publici referitor la diferite înlesniri, premii ș.a.m.d., înseamnă că este ascuns un interes.

Dar cauza principală constă în aceea că Serviciul Vamal trebuie să fie Serviciul Vamal. Ministerul Finanțelor are cu ce se ocupa, Slavă Domnului, să fie Ministerul Finanțelor. Aceasta sînt ferm convins. Și așa a fost cînd guvernăm noi și era foarte eficientă activitatea acestui minister, acestor servicii și nu se încurcau ițele, cum le faceți acum dumneavoastră, acei care sînteți sau vă numiți că sînteți la conducere.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Dacă n-aveți nimic de comentat, nu e cazul.

Vă mulțumim foarte mult.

Vă mulțumim, doamnă Vragaleva.

Aici se încheie sesiunea de întrebări-răspunsuri în adresa autorilor.

Și în continuare, trecem la etapa prezentării rapoartelor. Este un raport și două corapoarte.

Îl rugăm frumos pe domnul Boțan, președintele Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică, să ne prezinte raportul comisiei.

Domnul Roman Boțan:

Stimați colegi,

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, sesizată în fond, a examinat proiectul de Lege cu privire la Serviciul Vamal, elaborat și înaintat spre examinare Parlamentului de către Guvern.

Prin prezenta inițiativă legislativă, autorul vine cu propunerea de a abroga Legea serviciului în organele vamale din 20 iulie 2000 și stabilirea unei noi viziuni asupra organizării și funcționării Serviciului Vamal, a regimului Serviciului Vamal, precum și a statutului special al personalului Serviciului Vamal.

Totodată, vă informez că, în rezultatul avizării, din partea comisiilor parlamentare permanente, a deputaților și a Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului, au parvenit anumite obiecții și propuneri de perfecționare a proiectului în cauză asupra cărora comisia se va pronunța pentru lectura a doua.

Reieșind din cele menționate mai sus, comisia propune plenului Parlamentului aprobarea prezentului proiect de lege în lectura întâi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Domnule Creangă,

Vă rugăm frumos să ne prezentați coraportul comisiei sau inițial...

Doamnă Apolschii,

Vă rugăm frumos să ne prezentați coraportul comisiei.

Doamna Raisa Apolschii:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Comisia a examinat proiectul în cauză și cu obiecțiile și amendamentele de rigoare le-a înaintat către comisia care examinează în fond proiectul.

Și, ca rezultat al dezbaterilor, comisia propune Parlamentului spre examinare și adoptare a proiectului de Lege cu privire la Serviciul Vamal.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Și, domnule Creangă, președintele Comisiei economie, buget și finanțe,

Vă rugăm să ne prezentați coraportul comisiei.

Domnul Ștefan Creangă:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege cu privire la Serviciul Vamal și, în cadrul dezbaterii comisiei, a făcut careva recomandări pentru autori. Totodată, comisia propune ca acest proiect de lege să fie examinat și aprobat în primă lectură.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu mai sînt întrebări în adresa comisiilor.

Aici se încheie... de fapt, încă nu se încheie, avem o luare de cuvînt și îl rugăm frumos pe domnul Gorilă, da, vă rugăm foarte mult să veniți la tribuna principală pentru luare de cuvînt.

Domnul Anatolie Gorilă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Onorat Parlament,

În istoria vamei Moldovei a fost o perioadă destul de neplăcută, o perioadă cînd, cu părere de rău, guvernarea atrăgea foarte puțină atenție la dezvoltarea acestui organ de stat, o perioadă cînd vama Moldovei era foarte slab dotată, o perioadă cînd era foarte puțin controlată și, cu părere de rău, o perioadă cînd... în vamă, practic, lipsea lupta cu corupția. Asta a fost.

Astăzi noi vedem că avem o altă vamă. Avem o vamă, un Serviciu Vamal recunoscut, în primul rînd, în toată Europa și în toată lumea, avem un Serviciu Vamal bine dotat, avem un Serviciu Vamal bine controlat, inclusiv de structurile europene și internaționale, și avem un Serviciu Vamal unde lupta cu corupția stă pe primul plan.

Noi astăzi putem spune că Serviciul Vamal al Moldovei este liderul între serviciile vamale ale țărilor fostei Uniuni Sovietice, dar asta nu înseamnă că aici

trebuie de oprit. Avînd în vedere reformele care se petrec astăzi în toate structurile de stat ale Republicii Moldova, Guvernul, Ministerul Finanțelor și Serviciul Vamal vine cu un nou proiect, un proiect de lege care va îmbunătăți situația în domeniul vamal.

Desigur că acest proiect de lege nu este ideal, am auzit foarte multe propuneri. Sînt convins că o să fie foarte multe amendamente și asta este normal, dar sînt convins că și Ministerul Finanțelor, și Serviciul Vamal vor studia bine aceste amendamente care vor parveni și noi, toți împreună, vom putea primi un foarte bun proiect, o lege necesară atît pentru Serviciul Vamal, cît și pentru Republica Moldova.

Acum concret la proiectul de lege. Proiectul Legii cu privire la Serviciul Vamal stabilește o nouă viziune cu privire la angajarea, dezvoltarea profesională, stimularea, sancționarea, organizarea și funcționarea Serviciului Vamal, statutul special al colaboratorilor vamali, precum și serviciul colaboratorului vamal. Serviciul Vamal face parte din sistemul organelor securității statului, fapt care presupune excedente deosebite pentru colaboratorii vamali și, concomitent, fundamentează necesitatea instituirii unor reglementări speciale diferite de cele ale Codului muncii în materia raporturilor de muncă cu colaboratorii vamali.

Invocînd prevederile conținute în Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova, integrare europeană, democrație, bunăstare, recomandările experților și evaluărilor Uniunii Europene în domeniul respectării și implementării de către Moldova a angajamentelor stipulate în tratatele internaționale, a fost identificată necesitatea perfecționării cadrului legal privind activitatea Serviciului Vamal.

Proiectul respectiv a fost elaborat avînd ca scop prioritar ajustarea cadrului legislativ, cadrelor actuale de activitate în domeniul vamal și întru asigurarea în Republica Moldova a unui serviciu în activitate vamală profesionist, neutru din punct de vedere politic, care exercită atribuțiile sale în interesul cetățeanului și al comunității, respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, precum și conferirea legală a unui complex de măsuri în vederea protecției juridice și sociale a colaboratorilor vamali.

Concomitent, trebuie de menționat faptul că proiectul reglementează determinarea exactă a statutului colaboratorului vamal, personalul Serviciului Vamal, drepturile și împuternicirile colaboratorului vamal, obligațiile colaboratorului vamal, exercițiul funcțiunii, restricțiile pentru angajați, protecția juridică și socială a colaboratorului vamal.

Un compartiment distinct al proiectului se referă la serviciul colaboratorului vamal care cuprinde condițiile serviciului colaboratorului vamal, timpul de muncă, concediul colaboratorului vamal, condițiile de angajare, modalitățile de ocupare a funcției ocupate (aici am în vedere: concursul, promovarea, transferul, permutarea, detașarea și interimatul funcției de conducere), condițiile de încetare a raportului de serviciu.

Astfel, reieșind din prevederile proiectului de lege supramenționat, ocuparea funcției vacante sau temporar vacante de colaboratorul vamal se va efectua doar prin concurs. Se instituie modul de evaluare a performanțelor, condițiile specifice ale procesului de dezvoltare profesională a colaboratorului vamal și stimularea colaboratorilor vamali.

În acest proiect de lege sînt prevăzute reglementări referitor la răspunderea colaboratorilor vamali, abaterile disciplinare, sancțiunile disciplinare noi, cum ar fi: retrogradarea cu un grad special pe un termen de pînă la un an, suspendarea dreptului de a fi promovat în funcție în decursul unui an, suspendarea dreptului de a fi avansat în trepte de salarizare pe o perioadă de la un an pînă la doi ani.

Concomitent, este de menționat faptul că întru asigurarea de către Serviciul Vamal a dezvoltării profesionale inițiale și continue a colaboratorului vamal, în proiectul de lege astăzi prezentat a fost inclus un capitol aparte, în partea ce ține de dezvoltarea profesională a colaboratorului vamal.

Totodată, pentru a asigura transparența și implicarea întregii societăți, proiectul dat care a fost astăzi prezentat a fost plasat pe pagina web a Serviciului Vamal pentru consultări publice. La fel, au fost organizate mese rotunde cu participarea experților din cadrul Misiunii Uniunii Europene de asistență la frontieră în Moldova și Ucraina. Cei consultați și-au manifestat interesul la amendarea cadrului respectiv și au încurajat revizuirea sistemului actual întru alinierea la practicile europene și internaționale în domeniu.

Stimați colegi,

Reieșind din cele expuse, consider că proiectul elaborat asigură implementarea unor norme oportune, prezentînd de altfel și o deosebită importanță practică fără a implica cheltuieli financiare, motive din care consider necesar adoptarea acestui proiect de lege.

Vă mulțumesc. (*Aplauze în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Gorilă.

Și aici încheiem dezbaterile la proiectul nr.102 din 14 martie 2016 și vom reveni la procedura de vot, precum a fost stabilit, la ora 12.00.

Și în continuare, îl rog foarte mult pe domnul Golovin să ne prezinte următorul proiect de lege, proiectul nr.411 din 28 octombrie 2015, proiect de Lege privind modificarea articolului 41¹ din Legea ocrotirii sănătății, subiectul nr.2 de pe ordinea de zi, proiect aflat în lectura întâi.

Domnul Boris Golovin:

Mult stimată domnule Președinte,

Stimați colegi,

Onorată asistență,

Se propune atenției dumneavoastră proiectul de Lege nr.411 ce vine la modificarea Legii ocrotirii sănătății din anul 1995 și în articolul 41¹ se propune să aibă următorul conținut: „Asistența medicală pentru bolnavii cu maladii oncologice. Serviciile medicale de profilaxie, diagnostic, tratament și supraveghere în domeniul oncologiei să fie acordate de către instituțiile medico-sanitare publice acreditate și instituțiile medico-sanitare publice private licențiate și acreditate”.

Care au fost cauzele că noi am venit cu acest proiect de lege?

– Dezvoltarea mai accelerată a infrastructurii și condițiilor necesare pentru prestarea serviciilor medicale din spectrul dat, prin realizarea de către agenții economici privați a investițiilor costisitoare necesare și, respectiv, asigurarea accesului mai facil la tehnologii performante și condiții mai bune de tratament pentru pacienți.

– Crearea în țară a unor alternative reale pentru pacienți de a selecta instituția medicală și medicii în tratamentul maladiilor oncologice, drept prevăzut și garantat de legislație, și îmbunătățirea stării de sănătate a populației.

– Diminuarea fluxului de pacienți oncologici din țara noastră, care apelează pentru tratament la instituții medicale din străinătate și reducerea poverii financiare ale acestora prin oferirea unor oportunități mai puțin costisitoare în Republica Moldova.

– Sporirea fluxului de pacienți străini care ar alege instituțiile medicale private din Republica Moldova pentru servicii de tratament oncologic, grație unor potențiale oferte, prestate de standarde internaționale, dar și la prețuri mai accesibile.

– Sporirea calității serviciilor medicale din spectrul dat și în sectorul public datorită concurenței din partea sectorului privat.

– Crearea locurilor noi de muncă.

– Sporirea contribuțiilor la bugetul public din contul activităților instituțiilor medico-sanitare private.

– Lucrul în instituțiile de stat în trei schimburi, ceea ce ține de serviciul radiologic.

– Defecțiunea deasă a aparatajului, cu regret, care are deja o vechime sporită.

La momentul actual, statul dispune de un sistem bine balansat și administrat, vasăzică, ceea ce ține de procedurile de licență, acreditare ș.a.m.d., în vederea admiterii pentru practicarea anumitor genuri de activitate din domeniul ocrotirii sănătății a instituțiilor medico-sanitare private capabile și dotate corespunzător pentru a presta servicii medicale calitative și conforme cu standardele prevăzute tratamentului, fapt care exclude în baza executării cu bună-credință a obligațiilor

din partea instituțiilor statului, apariția unor instituții medico-sanitare private care corespund criteriilor prestate și sînt abilitate pentru aceste activități.

Deci noi rugăm plenul Parlamentului susținerea proiectului de lege dat.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Întrebări în adresa autorilor.

Și prima intervenție din partea domnului Lipskii.

Domnul Oleg Lipskii:

Da, mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule Golovin,

Întrebarea mea: spuneți-mi, vă rog, ce, practic, schimbă această lege la moment? Deci care... ce o să fie, care-i diferența?

După cum eu înțeleg și la moment tot, centrele diagnostice oferă posibilitatea de a diagnostica diferite maladii, inclusiv oncologice. Eu înțeleg că și operații se fac. Care-i diferența?

Despre ce noi vorbim aici? Este vorba că noi o să dirijăm banii statului acolo în defavoarea instituțiilor... instituțiilor statului... în defavoarea Institutului Oncologic, așa eu pot înțelege asta.

Domnul Boris Golovin:

Nu, stimat coleg,

Vreau să vă spun că noi am avut pînă nu demult 3 profiluri care aparțineau... deci aceste servicii trebuiau efectuate numai în instituțiile de stat: este sănătatea mamei și copilului, vasăzică, deci ceea ce ține de ginecologie, nașteri și mai departe, sănătatea mintală și afecțiunile oncologice.

În toată lumea aceste prestări sînt efectuate și în instituții de stat, și în instituții private.

Da, a fost o perioadă în țară cînd instituțiile private nu aveau posibilități ca să acorde această asistență. Ea, într-adevăr, este o asistență foarte mare, eu știu, adică, vasăzică, și nu puteau instituțiile private înainte să acorde această asistență.

Astăzi noi avem în Republica Moldova instituții private deja cu un potențial foarte mare și asta și a fost cauza ca noi să le permitem să presteze aceste servicii inclusiv. Deci astăzi serviciile obstetrică, nașteri ș.a.m.d. deja sînt admise în instituțiile private și vreau să vă spun că nu s-a schimbat nimic, măcar că ne speriau că o să fie mortalitate maternă foarte înaltă ș.a.m.d. Vreau să vă spun că nu s-a produs acest efect.

Și același lucru ține și de tratamentul pacienților oncologici. Vasăzică, asta este un drept al pacientului ca el să aleagă instituția medicală. Astăzi este o singură instituție medicală.

Vreau să vă spun că sînt rînduri foarte mari, des iese din funcție aparatele care tratează, nu sînt aparate noi și avem probleme, oamenii sînt nevoiți să plece peste hotare să cheltuie o grămadă de bani pentru tratament și asta și ne-a impus pe noi să venim cu acest proiect de lege.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Lipskii,

Vă rugăm frumos, dacă aveți a doua întrebare sau precizare.

Domnul Oleg Lipskii:

Deci o precizare. Totuși, este vorba de dirijarea banilor din... nu din bugetul statului, dar din banii fondului medical, da, în posibilitatea de a dirija acești bani spre aceste instituții medicale particulare. Așa înțeleg. Și asta...

Domnul Boris Golovin:

Deci dacă... astăzi legea spune așa că, dacă instituția este acreditată, ea are dreptul să vină cu propunerile de a acorda asistență la companie și compania încheie contracte cu aceste instituții private.

Fix același lucru și la aceste servicii oncologice. Dacă o să fie instituția acreditată și licențiată, ea are dreptul să acorde această asistență și nu avem dreptul să interzicem acest lucru.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

A doua întrebare.

Domnul Oleg Lipskii:

Eu totuși... Bine, atunci a doua întrebare. Eu văd că dumneavoastră totuși răspundeți așa.

Ei acordă și astăzi. Noi știm că acordă și astăzi. Deci schimbul este una, noi banii o să dirijăm, în situația asta o să poată să se folosească de banii statului...

Domnul Boris Golovin:

Nu-i corect. Nu acordă astăzi instituțiile...

Domnul Oleg Lipskii:

A doua...

Domnul Boris Golovin:

... private...

Domnul Oleg Lipskii:

A doua întrebare.

Domnul Boris Golovin:

Nu, eu o să vă răspund. Nu acordă asistență medicală pacienților oncologici, nu tratează pacienții, că-i diagnostichează și-i depistează cu maladii oncologice, asta-i una.

Domnul Oleg Lipskii:

Operații fac. Cum?

Domnul Boris Golovin:

Nu operații. Vasăzică, încă o dată vă spun, tratamentul nu-i numai chirurgical.

Domnul Oleg Lipskii:

Eu înțeleg asta.

Domnul Boris Golovin:

Noi vorbim despre tratamentul radiologic, nu despre tratamentul chirurgical, domnule deputat.

Domnul Oleg Lipskii:

Păi, în cazul acesta ar fi bine să stipulăm, că e vorba de tratament radiologic și atunci ar fi clar.

Deci a doua întrebare. Dumneavoastră ați spus că asta o să aducă... concurența din sectorul privat va stimula dezvoltarea acelu... deci sectorului de stat. Deci eu nu pot să înțeleg cum. Dacă noi o să luăm banii din sectorul de stat, o să dăm aici, cum asta o să stimuleze? Eu nu pot să înțeleg cum.

Domnul Boris Golovin:

Vă lămuresc. Când este o singură instituție și ea nu are concurență, nu este dezvoltarea acestui segment. Asta e și în târguială, și în multe altele. Astăzi noi avem numai o singură instituție care știe că nu are concurență, ea nici nu se...

Domnul Oleg Lipskii:

Păi...

Domnul Boris Golovin:

... perfectează așa de tare.

Domnul Oleg Lipskii:

Păi, dar cine știe? Statul știe. Iată, noi aici auzim...

Domnul Boris Golovin:

Pacienții știu.

Domnul Oleg Lipskii:

Păi, care...

Domnul Boris Golovin:

Și pleacă peste hotare...

Domnul Oleg Lipskii:

Păi, noi trebuie să luăm...

Domnul Boris Golovin:

... pacienții.

Domnul Oleg Lipskii:

... măsuri ca ea să fie mai dotată sau noi trebuie să scoatem și de acolo banii, să dăm la o parte încă?

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Doamnă Stratan,

Vă rugăm frumos.

Doamna Valentina Stratan:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule autor,

Am discutat acest proiect sensibil pe platforma comisiei de nenumărate ori, ne-am exprimat, personal și eu, și anumite îngrijorări, și am avut mai multe întrebări la care la această etapă încă nu am avut un răspuns. Cu toate acestea, înțeleg că trebuie să acceptăm acest proiect de lege din mai multe motive.

Noi am discutat că pacientul oncologic trebuie să fie abordat sistemic și complex și chiar nu am avut de gând să vă adresez o întrebare, doar ca și constatare am vrut să-mi exprim încrederea și speranța că noi, colegii din comisia noastră de bază, și îndeosebi cei care reprezentăm sistemul de sănătate, vom veni pentru lectura a doua și vom completa acest articol 41¹, pentru că înlăturarea doar a acestei sintagme nu vine să aducă foarte multă claritate.

De aceea aș dori foarte mult ca pentru lectura a doua, noi, cei care înțelegem lucrurile foarte complex, să venim cu completări ale acestui articol care aduce mai multă claritate vizavi de activitatea și dezvoltarea acestui serviciu pentru viitor.

Dar ziceam că n-am vrut să vă adresez o întrebare, pentru că am discutat în comisie, cu toate că afirmația pe care ați făcut-o de la tribună chiar dumneavoastră mă impune să vă adresez o întrebare. Și chiar se spune că „pasărea pe limba ei piere”. Noi în comisie am discutat și tot am fugit, adică autorii au fugit de ideea că doar radioterapia să fie dezvoltată în serviciile private. Acum dumneavoastră afirmați că este vorba de radioterapie. De aceea nu este bine să ducem în eroare.

Domnul Boris Golovin:

Dar care-i diferența dintre ceea ce am vorbit în comisie și ceea ce am anunțat la...

Doamna Valentina Stratan:

Pentru că de la tribună convingeți deputatul care v-a oferit o întrebare că este vorba să dezvoltăm radioterapia. Or, noi am discutat că pacientul oncologic trebuie să fie tratat complex, da.

Domnul Boris Golovin:

În complex, corect.

Dar astăzi instituțiile private...

Doamna Valentina Stratan:

Și nici o instituție nu poate prelua doar serviciul radioterapeutic.

Domnul Boris Golovin:

Nu, nu, nu. În complex, inclusiv serviciul radiologic, fiindcă el astăzi nu poate să fie.

Doamna Valentina Stratan:

Inclusiv, dar nu...

Domnul Boris Golovin:

Inclusiv, desigur, da.

Mă iertați.

Mulțumesc, doamnă Valentina.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

A fost clarificat că este vorba inclusiv.

Domnul Boris Golovin:

Da, noi așteptăm toate propunerile care sînt, pentru lectura a doua, le discutăm, toate amendamentele.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Ultima intervenție – domnul Carp.

Vă mulțumim.

Domnul Lilian Carp:

Domnule deputat,

Ideea nu este rea. Vreau să vă spun că noi, cu adevărat, avem probleme acum în Republica Moldova... că există un singur spital și acela este de stat, da, care deține monopolul asupra tratării acestei maladii care este considerată maladia societății moderne și în Republica Moldova, din păcate, crește numărul bolnavilor de cancer. Și noi avem nevoie și de alte instituții, și nu doar în Republica Moldova, în toată lumea, dar și în Republica Moldova crește, așa cum crește în toată lumea, și avem nevoie... de mai multe servicii care să putem preveni, este important să prevenim la timp.

Însă, ca să nu pornim de la o idee bună, ideea nu este rea, totuși, întrebarea mea este: există normele de acreditare sau cine o să elaboreze aceste norme de acreditare a spitalelor private ș.a.m.d. sau chiar a altor instituții spitalicești de stat, există aceste norme care o să dea dreptul acestor instituții, uite, trebuie să îndeplinești una, două, trei, patru, cinci standarde ca să poți presta asemenea serviciu?

Domnul Boris Golovin:

Da. Și astăzi instituțiile private sînt acreditate și licențiate, dar legea astăzi lor le interzice ca ele să se ocupe cu tratamentul pacienților oncologici, de atîta ei sînt acreditați și licențiați la alte genuri de activitate în afara acestui gen de activitate, vrasăzică, ceea ce ține de tratamentul pacienților cu maladii oncologice.

Dacă o să fie permisiune și o să fie schimbare în legislație, ei o să fie acreditați și licențiați și la acest moment, vrasăzică, la tratamentul pacienților oncologici.

Domnul Lilian Carp:

Fiindcă, așa, ca precizare, să nu se creeze o situație în care spitalele private să se „profileze” în centre de plasament pentru persoanele care sînt în stare gravă, pentru a putea profita numai de anumite fonduri de la stat. De aceea e necesar, cumva, nici nu știu, de prevăzut fie în legislație sau la Guvern să vină cu niște precizări foarte clare: cum văd ei sau care sînt standardele ca aceste instituții să poată fi acreditate în condițiile tratării acestei maladii.

Mersi mult.

Domnul Boris Golovin:

Se primește, da.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, domnul Reidman.

Vă rugăm.

Domnul Oleg Reidman:

Da. Mersi.

Domnule coautor,

Мы, по крайней мере наша фракция является сторонником развития и повышения качества и мощностей, вообще говоря, публичного сектора, публичного сектора. И то, что задается со скамеек, от меня справа, на самом деле – слева, относительно денег туда-сюда, мне кажется, что здесь нужно обязательно, чтобы Кампания медицинского страхования рассчитывала от и до возможности и мощности публичного сектора и только остаток, недостаток мощностей разыгрывало, так сказать, на конкурентной основе между лечебными учреждениями.

Публичный сектор должен быть по своим мощностям заполнен полностью для того, чтобы иметь возможность развиваться и только остаток... этой очереди, да, должен быть разыгрываем в качестве *caz tratat* по контрактам с другими, причем с лучшими, предприятиями, если таковые будут, если этот закон будет принят.

Ну и, конечно, от Правительства и от Министерства здравоохранения требуются очень строгие правила по аккредитации и по *supravegherea* относительно этого дела, для того чтобы сократить возможности, для того чтобы увеличить возможности людей лечиться дома.

Спасибо.

Domnul Boris Golovin:

Мы считаем, что разрешение оказывать эту услугу в частных лечебных учреждениях – это альтернатива для пациентов, потому что очень часто случается, что ломаются аппараты, и пациенты не проходят в назначенное время, они пропускают сроки, они нарушают цикл лечения, и так далее. Вы понимаете, в чем проблема?

А это будет как альтернативный метод, альтернативное лечебное учреждение, да.

Domnul Andrian Candu:

Vă rugăm, domnule Reidman, precizare.

Domnul Oleg Reidman:

Ну, в этом смысле это простой вопрос. Есть статистика, сколько рабочего времени используется оборудование в Онкоинституте, например, в публичном секторе, сколько оно ломается, сколько оно выходит из строя, эта статистика есть с поправками там на сколько-то процентов в год из-за старения или, наоборот, в минус из-за обновления, да. Можно всегда определить, сколько пациентов пройдет через этот центр, а сколько вынуждены мы отдать либо иностранцам, либо частникам. Вот.

Domnul Boris Golovin:

Да, понятно.

Спасибо.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Domnule președinte Voronin,

Poftiți.

Domnul Vladimir Voronin:

Problema este foarte complexă. Dar apar niște suspiciuni, iarăși.

Acest proiect din septembrie sau octombrie? Octombrie 2015. Dacă așa este de important tot, da, într-adevăr, este important... dacă analizăm statistica bolilor și... cetățenilor, conform acestei diagnoze, este strașnic... ce se întâmplă la noi în Moldova.

De ce doi ani de zile a stat acest proiect și n-a fost nimeni ridicat... „боевая тревога” să fie discutat acest proiect? Asta-i prima parte.

A doua parte. Ce o să dea după radiografii, după tomografii, după toate aceste grafii, dacă la noi medicii... nu sînt cu acea calificare care trebuie, ei nu știu a citi aceste radiografii, aceste tomografii. (*Gălăgie în sală.*) Se plimbă prin Europa, se plimbă prin simpozioane, dar nu au carte, nu pot citi aceste radiografii, tomografii. Eu afirm conștient acest lucru.

Și ultima. Eu cunosc că pe dumneavoastră v-a vizitat... pe dumneavoastră, domnule Candu, că eu pe aceștia care stau pe la tribună nici nu vreau să-i văd și să-i ascult, v-a vizitat un grup de la „Medpark”. Corect, da? Înseamnă că la noi lucrează slujba cumsecade, nu ca la voi, da.

Domnul Andrian Candu:

Anume că la noi lucrează bine, de aceea și dumneavoastră sînteți informat.

Domnul Vladimir Voronin:

Lucrează, da...

Domnul Andrian Candu:

Noi am vrut ca dumneavoastră să știți.

Domnul Vladimir Voronin:

... pînă acum lucrează bine, da.

Și acest proiect, în primul rînd, este „пролоббирован” de acest „Medpark”. De aceea aceste întrebări ale colegilor noștri din Parlament sînt foarte actuale și foarte corecte. Trebuie de analizat, Institutul Oncologic, el e în stare să garanteze fără „очередь”, fără... scurtă durată aceste radiografii?

Eu țin minte, pe timpul guvernării noastre, noi am cumpărat 4 tomografe în toate instituțiile care sînt cele mai importante.

Dacă în acest Institut Oncologic mai trebuie de cumpărat utilaj ș.a.m.d., ca să nu fie coadă, să nu fie altceva, și el este finanțat și de stat, și de fondul asigurării medicină obligatorii de asistență medicală, trebuie de văzut, de analizat acest lucru, dar nu așa – cineva dorește, cineva vrea și din contul statului, și din contul acesta să facă business.

Noi de acum am auzit și știm multe chestii de acestea în toate domeniile.

Dar principalul este, să nu se supere domnul profesor, calificarea medicilor.

Orice radiografie, orice tomografie, orice analiză, dacă medicul n-o analizează corect și n-o citește corect, nu dă nici un fel de rezultat. Numai bani cheltuiți și timp pierdut, și la urmă – decesul oamenilor, cetățenilor, iată ce noi primim.

Domnul Boris Golovin:

Vreau să răspund la aceste întrebări. Deci aparate de tomografie și aparate de radioterapie au absolut diferite... sînt destinate pentru absolut diferite lucruri. Aparat de tomografie, noi, în baza lor, cu ajutorul acestor aparate, punem diagnosticul radiologic. Dar aparatele de tratament, radiotratament, noi avem numai la Institutul Oncologic care n-au fost procurate de statul nostru, dar au fost donate de către Agenția de Energie Atomică, într-adevăr. Și vreau să spun că el astăzi lucrează cu încărcătură foarte mare. Colaboratorii lucrează în trei schimburi, e problemă foarte mare. De aceea și noi am ieșit cu acest proiect de lege ca să permitem ca pacienții să se trateze și în alte instituții.

Ceea ce ține de diagnosticarea afecțiunilor, eu nu sînt de acord cu dumneavoastră. Medici sînt diferiți, ca și, eu știu acolo, reprezentanți ai altor specialități, dar eu vreau să spun că toți care vin la noi și chiar și pacienții care se adresează la noi și pe urmă se adresează în alte țări, spun că nivelul de cunoștințe al medicilor noștri este unul foarte înalt.

Și a treia întrebare ceea ce ține de lobby. Vasăzică, acest proiect este făcut nu în baza lobby a careva instituții, că nu numai „Medpark”... noi astăzi avem trei instituții mari care pot aceste servicii să le presteze, așa că nu-i numai „Medpark-ul” în lista acestor instituții.

Domnul Andrian Candu:

Da, vă rog frumos, domnule Voronin, o precizare.

Domnul Vladimir Voronin:

Dacă acest aparat de radiografie este așa de supraîncărcat în trei schimburi, mai cumpărați unul. Ce așteptați iar să vă facă cineva cadouri? Noi toată viața sîntem cerșetori în Moldova aceasta sau ce? Mai cumpărați unul, puneți-l în altă încăpere și faceți regulă. De ce trebuie pentru aceasta proiect de lege? Adresați-vă Guvernului și hotărîți problema.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare – domnul Odnostalco.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Спасибо, господин Председатель.

Уважаемый господин автор, этот проект долго обсуждался, были разные мнения, даже сейчас мы видим, что авторы, фракции соавторов также имеют различные точки зрения. Но вопрос в чем – вот я сталкивался с примерами, которые у нас уже на сегодняшний день являются практикой, нормой, к сожалению.

О чем идет речь: те доктора, которые будут предоставлять эти услуги в частных медицинских учреждениях, как правило, они же работают в государственной системе здравоохранения, в тех же государственных больницах, до обеда – в одном месте, после обеда – в другом месте, график различный. Это первое.

Вот банальный пример. Это пример стентирования, когда отвезли в РКБ, в больницу, да, и говорили о том, что необходимо сделать срочное стентирование, но не оказалось медицинских изделий. При этом этот же доктор (я говорил об этом в рамках комиссии, члены профильной комиссии знают) согласился предоставить ту же услугу в частной клинике, где он работает и имеет к ней отношение. Уже после обращения, через два дня, нашлись все необходимые вещи в государственной больнице, в государственном медучреждении. К сожалению, вот то, о чем я говорю, – это норма, это не просто частные случаи.

На сегодняшний день будет следующая ситуация. Доктора, которые будут в частных медучреждениях предоставлять эту услугу, они работают также в государственных. И получится та же самая ситуация: хотите, чтобы лечение было, как вы говорите, более качественное – а оно должно быть более качественно даже в госсекторе – приходите, пожалуйста, к нам в больницу номер икс и мы вас там вылечим. Но это будет совершенно другие деньги стоить, потому что мы знаем: частный сектор – он более дорогой, государственный сектор – он более дешевый.

И не спровоцирует ли это эту волну? С учетом того, что Касса медстрахования будет заключать также те же контракты на финансирование частных медицинских учреждений. Это первый момент.

И второй момент. Что мешает сейчас Онкоинституту, который у нас сегодня монополист, получить эти финансы? В случае принятия этой поправки, которую вы предлагаете, – мы понимаем, что часть денег неминуемо уйдут туда, хотим мы или не хотим, потому что пациенты пойдут туда, – ситуация в Онкоинституте будет еще хуже. Может быть, направить эти инвестиции для покупки медицинских изделий, для покупки тех же

аппаратов, чтобы они не ломались, как вы сказали, и подготовки докторов соответствующим образом, потому что реакции и результаты – они уже сегодня прогнозируемые.

Domnul Boris Golovin:

Я вам хочу сказать, что согласно законодательству лечение пациентов с онкологическими заболеваниями – оно бесплатное, где бы оно ни проводилось, – в частном лечебном учреждении или в государственном. Хотя сегодня в частном еще не проводится, но лечение онкологических пациентов будет бесплатным, что в частном, что в государственном.

Дальше. Деньги в компании для этих случаев есть, но Онкологический институт не успевает оказать необходимую помощь. Я еще раз говорю, эта служба работает в три смены, они просто больше денег не могут освоить, а покупка одного аппарата – это очень дорогостоящее... это десятки миллионов евро. Это очень большая нагрузка на бюджет. Вы видите, как мы тянем бюджет, так сказать... Почему не разгрузить бюджет и не дать возможность, чтобы не тратить деньги из бюджета? Пускай частники покупают, если они считают нужным, и будут получать контракты с национальной компанией.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Odnostalco,

Vă rog frumos, a doua întrebare sau precizare.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Да, уточнение.

И все-таки, господин автор, я уверен, как показывает практика на сегодняшний день, что цены на лечение, оказание той услуги, о которой вы говорите, – они взлетят. Деньги госсектора, – они уйдут неминуемо. Те же доктора будут по-прежнему оказывать такие же услуги, и у нас будет негативная практика в отношении больного. И хуже всего, что от этого наш Онкоинститут, который единственный на сегодняшний день в стране, – он потеряет. Почему мы те же деньги не направим для размещения мощностей, чтобы доктора работали не в три, а в две смены, не построим им больницы, не построим им соответствующие условия?

Зачем отдавать, я извиняюсь, золотую жилу (а онкозаболевание – это очень дорогостоящее лечение, все мы знаем) в частные руки с неизвестными результатами?

Domnul Boris Golovin:

Я не вижу, в чем золотая жила – лечение онкологических больных...

Domnul Vladimir Odnostalco:

Это очень дорогостоящее лечение.

Domnul Boris Golovin:

Это, наверно, неправильное выражение – то, что вы... Я не знаю, для кого она – золотая жила. Но я хочу вам еще раз сказать, что в практике всех государств врачи работают и в частных клиниках, и в государственных. Возьмите любое государство: и соседи, и Израиль, и Америка – и везде все врачи имеют право работать и в одних учреждениях, и в других. Но если, может, кто-то из них нарушает этические какие-то нормы и говорит: приходи туда или приходи сюда – это уже, так сказать... с этими врачами надо проводить и беседы, и работы, и наказывать и так далее. А врачи имеют право работать в частных структурах. Это неправильно – ограничивать врача, чтобы он не работал в одной структуре или в другой.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Domnule Golovin,

Dacă îmi permiteți, am să dau și eu un răspuns în calitate de coautor.

Dragi colegi,

Probabil, ori se denaturează acest proiect de lege ca substanță, ori ne facem toți, scuzați expresia, așa o expresie mai moldovenească „ne facem toți într-o ureche”. Cetățenii Republicii Moldova, mai ales cei care vreodată au avut de a face cu bolnavii de cancer și care au avut prieteni, în familie ș.a.m.d., știu foarte bine că dacă vrei să te duci să te tratezi de cancer în Republica Moldova, te duci la un singur spital și tu nu ai posibilitatea... tu nu ai alegere. Dacă vrei alegere, atunci trebuie să pleci din țară, să te duci în altă parte să te tratezi, ceea ce înseamnă cheltuieli suplimentare, ceea ce înseamnă drum, ceea ce înseamnă foarte, foarte mult efort.

Și de aceea scopul acestui proiect de lege este de a da cetățeanului posibilitatea să aleagă, nu poate sau vrea să meargă la stat – merge la stat, vrea să meargă la privat – merge la privat. Asta-i dreptul de a alege.

La ora actuală, prin interdicțiile care sînt în legislație, noi nu-i dăm un astfel de drept și-l obligăm să se ducă ori la stat, ori să strîngă bani, să împrumute, să caute bani și să se ducă peste hotare.

Și, cu regret, nu sînt puțini nici în această sală care au de a face cu așa ceva. De aceea măcar corectitudine să avem și să nu ne jucăm tot... ba unul cu o obiecție, ba cu alta. Asta este substanța și acesta este subiectul proiectului de lege.

Vă mulțumim frumos.

Domnule Odnostalco,

Dacă aveți precizare.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Да. Господин Председатель, вот вы сами говорите о выборе, но кто лечить будет? Тот же доктор, который работает в частном медучреждении? Тот же будет лечить и в...

Domnul Andrian Candu:

Domnule Odnostalco,

Dați-mi voie mie, ca cetățean al Republicii Moldova, să fac alegere la ce doctor și la ce spital să mă duc. Nu-mi impuneți mie prin lege să mă duc doar acolo unde considerați dumneavoastră. Asta este cea mai mare întrebare. (*Rumoare în sală.*)

Vă mulțumim.

Domnule Hotineanu,

Vă rog frumos.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Stimate domnule Președinte,

Doamnelor și domnilor deputați,

Eu ascult pledoariile care apar pe marginea acestui proiect de lege și sînt profund marcat de faptul că sînt foarte puține cunoștințe oncologice. O să încep doar cu un singur lucru: a sunat teza că bolnavul oncologic este bolnavul care are nevoie de îngrijiri paliative. Eu îmi cer scuze, bolnavul oncologic, în primul rînd, este bolnavul care are dreptul să se însănătoșească. Patologia oncologică poate fi tratată pînă la însănătoșirea pacientului. Și sînt o mulțime de forme de tumori care astăzi nu mai recidivează și oamenii revin la activitatea lor profesională. Așa că nu confundați oncologia cu serviciile de hospice, nicicum nu. Iată, lucrul acesta să-l încep.

Al doilea subiect, al doilea moment care se încurcă – fondul de asigurări în medicină nu este fond de stat, fondul se formează prin contribuțiile angajaților din sectorul real și din sectorul de stat, prin contribuțiile statului pentru cetățenii care nu... grupele de cetățeni care nu contribuie. Acesta este fondul și nu sînt banii statului, sînt banii fondului, să înțelegem acest lucru.

Și noi, ca deputați, invers, trebuie să avem pîrghiile și mecanismele de control al corectitudinii utilizării acestor fonduri și eficiente de utilizare a acestor fonduri. Iată, lucrul acesta trebuie să-l cunoască deputații, dar nu să vorbim acum că noi păstrăm doar un monopol.

Știm foarte bine că monopolul, monopolismul nu a adus nimic bun, întotdeauna trebuie să fie alternativă și alternativa monopolului sînt serviciile private. A demonstrat practica mondială acest lucru.

Dacă lucrează doctorul și acolo, și acolo, vreau să vă spun că spitalele private au angajații lor stabili, sînt...

Voce din sală:

Marea majoritate...

Domnul Vladimir Hotineanu:

... care lucrează doar la serviciul privat.

Acum eu vreau să punctez și următorul lucru. În Legea ocrotirii sănătății este dreptul pacientului de a alege doctorul și instituția, fie ea privată, fie ea de stat. Că serviciul oncologic astăzi a rămas unicul monopol al statului, nu a adus plusvaloare acestor pacienți.

De aceea eu voi susține acest proiect de lege, el trebuie, fără discuție, îmbunătățit, de văzut cum. Și, iarăși, nu confundați diagnosticul cu tratamentul. Radioterapia este metodă de tratament care intră în componența tratamentului complex al bolnavului oncologic. Este „chimioterapie”, „radioterapie” și „chirurgia”, sînt lucruri absolut diferite. Haideți să însușim noțiunile acestea și numai după asta să vorbim la subiectul acestui proiect de lege.

Și eu cred că în comisie vor apărea diferite amendamente în așa fel ca acest proiect de lege, în sfîrșit, să aducă plusvaloare serviciului oncologic, dar monopolul care există acolo nu este bun.

Eu îmi aduc aminte, eram ministru, deci a fost un studiu de fezabilitate realizat de către europeni și modalitatea de reformare a serviciului oncologic, jumătate de zi discutăm cu raportorii și la urmă un chirurg, un doctor mai în vîrstă zice: da, nouă ni-i bine așa, nouă nu ne trebuie schimbări la Institutul Oncologic. Nu este corect. Nu este corect.

Deci noi astăzi prin serviciile oncologice trebuie să obținem majorarea procentului de diagnostic al pacientului în stadiul zero, unu și maximum doi, că anume în aceste stadii îi dăm garanție pacientului că el se va însănătoși și el... și nu vom face egalitate între oncologie și servicii paliative.

Eu îmi cer scuze. Nu doresc nimănui atunci cînd este bolnav oncologic să ajungă la servicii paliative. Să facem în așa fel ca pacientul oncologic să se însănătosească, inclusiv în sectorul privat, și el trebuie dezvoltat.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, vă rugăm frumos, domnule Deliu.

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc.

Fracțiunea Partidului Liberal Democrat va susține acest proiect și noi nu înțelegem de ce atîtea discuții pe marginea unor prevederi care vor să faciliteze niște principii care sînt în Constituție, și o să mă opresc la două din ele. Mă refer la principiile sau la articolul 9, care e numit „Principiile fundamentale privind

proprietatea”, unde în Republica Moldova este garantată proprietatea publică și cea privată.

Și, fiți atenți, în alineat expres se prevede că proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității persoanelor.

Iar articolul 36 – „Dreptul la ocrotirea sănătății”, prevede că dreptul la ocrotirea sănătății este garantat și de aceea eu nu înțeleg de ce atât de multe discuții pe marginea unui proiect care vine să rezolve o problemă.

Eu nu intru în detalii medicale, că nu sînt specialist, dar întrebarea mea către dumneavoastră, domnilor autori: cum credeți, de ce există așa mare opunere din partea unor factori de decizie sau poate se tem de concurență?

Domnul Andrian Candu:

Vă răspund eu: păi, factori de decizie sîntem tot noi.

Domnul Tudor Deliu:

Nu numai noi.

Domnul Andrian Candu:

Dar și noi inclusiv. Și de aceea noi și decidem acum în Parlament o anumită opțiune.

Domnule Deliu,

Vă rog frumos.

Domnul Tudor Deliu:

Eu nu deschid parantezele cine se opun, a fost foarte clar expusă poziția unor colegi din Parlament, dar dacă ați revenit la noi, noi sîntem acei care trebuie să protejăm drepturile și libertățile în conformitate cu Constituția, dar sînt sigur că există persoane care se opun acest... Și întrebarea mea a fost: de ce? Se tem de concurență sau noi trebuie să respectăm Constituția și să asigurăm cetățeanului Republicii Moldova dreptul de a-și alege unde să se trateze, fie în instituția publică, fie în instituția privată?

Am dreptate, domnule Golovin, sau nu?

Domnul Boris Golovin:

Da. Dumneavoastră și ați răspuns la întrebare, domnule președinte, așa că...

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim foarte mult.

În continuare – domnul Cuciuc.

Domnul Oleg Cuciuc:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnul Boris Golovin:

Oleacă mai tare, dacă se poate.

Domnul Oleg Cuciuc:

Către autor. Din raportul prezentat încercați să ne convingeți că povara financiară a pacienților va fi mai puțin costisitoare. În același moment, dumneavoastră afirmați, de la tribuna Parlamentului, că tratamentul în Republica Moldova este gratis. Atunci întreb: cu cât mai ieftin va fi dacă el este de acum gratis?

Și dacă, ca să nu revin a doua oară...

Domnul Boris Golovin:

Dacă n-ați...

Domnul Oleg Cuciuc:

... dacă au fost prezentate...

Domnul Boris Golovin:

... înțeles dumneavoastră. Povara plecării peste hotare, nu povara tratamentului în interiorul țării, dar dacă el este nevoit să plece peste hotare, povara financiară este una foarte mare. Neplecînd peste hotare – scade povara financiară.

Asta noi am avut în vedere.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Cuciuc,

Vă rog frumos, dacă aveți precizare sau a doua întrebare.

Domnul Oleg Cuciuc:

Ca precizare a fost că anume în Republica Moldova.

Dar partea a doua. Au fost prezentate în comisii niște calcule cât costă în mediu tratarea unui pacient în Republica Moldova de maladiile oncologice?

Domnul Boris Golovin:

Dar pentru ce?

Domnul Oleg Cuciuc:

Și ce așteptăm...

Domnul Boris Golovin:

Dar pentru ce? Este o afecțiune care afectează... în primul rînd, afecțiunea oncologică poate să fie afecțiunea a oricărui organ, sistem ș.a.m.d. și-i clar că tratamentul o să fie diferit.

Ce aveți în vedere, calculele cui? Tratamentul cui, cancerul creierului sau vă interesează pancreasul, sau vă interesează... nu, care concret?

Domnul Oleg Cuciuc:

Nu – mediu.

Domnul Boris Golovin:

Mediu – nu-i.

Domnul Oleg Cuciuc:

Nu este.

Domnul Boris Golovin:

Aici nu-i mediu. Nu trebuie de pus așa întrebare, că mediu cum poate să fie diferite organe, sisteme, nu poate să fiu un „mediu”. Asta nu-i o ... e o pneumonie care se tratează în diferite instituții. Asta-i cu regret. (*Rumoare în sală.*)

Da. Nu...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Doamnă Bodnarencu,

Vă rog frumos.

Doamna Elena Bodnarencu:

Vă mulțumesc.

Действительно, число больных онкозаболеваниями в Республике Молдова катастрофически увеличивается. Я уверена, что в зале нет ни одного человека, который так или иначе не столкнулся с этим заболеванием если не у родных, то у друзей, у близких, и я также уверена, что нет ни одного человека, который был бы против того, чтобы ситуация в области профилактики и лечения онкозаболеваний улучшилась.

Я думаю, что так много вопросов сегодня вызвано опасением того, что Онкологический институт станет резервацией для бедных после того, как будет принят этот закон в той редакции, в которой он представлен сейчас, в котором постоянно будет не работать этот единственный уже не новый аппарат, и люди, у которых просто не будет возможности обратиться в частные медицинские заведения, останутся без лечения.

Думаю, что этот проект закона будет принят в первом чтении, но ко второму чтению нужно очень четко оговорить приоритетное право государственного учреждения, приоритетное право граждан Республики Молдова на получение лечения в государственном учреждении.

И господин Хотиняну очень правильно говорил о том, как нужно использовать фонд профилактики. Но мы знаем и цифры о том, что в прошлом году фонд профилактики Национального фонда медицинского страхования был использован на 10 процентов. Да, господин Хотиняну, или чуть больше?

Вот из остальных 90 можно было бы купить тот дорогостоящий аппарат, который был бы не один, а два, потому что площади в Онкологическом институте позволяют.

Спасибо.

Domnul Boris Golovin:

Я хочу сказать, что не хватило бы этих денег, и площади не хватает, потому что это специальные бункеры, в которых устанавливается... Строительство помещения для этого аппарата – оно стоит половину цены этого аппарата. Это не просто ставить в какую-то комнату... вы, наверное, знаете об этом.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, doamna Bacalu.

E ultima intervenție.

Doamna Elena Bacalu:

Mulțumesc mult.

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi deputați,

Pe mine m-a indignat puțin expresia colegului nostru „золотая жила”. Eu nu știu ce are în vedere dumnealui atunci când vorbește despre „золотая жила”, dar eu vreau să vă spun că aici domnul Golovin a prezentat în acest proiect că foarte mulți cetățeni din Republica Moldova se tratează peste hotarele țării.

Noi cunoaștem că doar în Turcia 70 de mii de cetățeni se tratează din afara țării, dintre care 30% sînt cetățeni ai Republicii Moldova.

Cunoaștem foarte bine cît de costisitoare sînt aceste... tratamentul peste hotare. Noi cunoaștem cazuri cînd cetățenii Republicii Moldova își vînd apartamente, își vînd case și merg la tratament peste hotarele țării.

La noi, cu părere de rău, se vorbește cînd este vorba de reforma în învățămînt – optimizarea cheltuielilor în școli că, pe prim plan, ce vor face cadrele didactice, dar nimeni nu pune accent ce se va întîmpla cu copiii. Atunci cînd este vorba de reforma în învățămînt, ce vor face doctorii, dar nu se gîndește nimeni la pacienți. Acum noi ne gîndim că doctorii, unii și aceiași doctori, vor lucra și la spitalul de stat, și la spitalul privat. Lăsați-i să lucreze, dacă sînt specialiști buni.

Republica Moldova are doctori buni și foarte buni. Dar, cu părere de rău, avem... în unele instituții echipament sub orice critică.

Cetățenii Republicii Moldova nu pot beneficia de unele proceduri aici, la noi în țară.

Domnul Golovin a spus despre aceea că, atunci când se întrerupe o procedură, tratamentul pacientului... nu mai are nici un efect.

Și eu vreau, stimați colegi, să ne mai gândim și nu doar la tratamentul medicamentos, dar și la tratamentul psihologic.

Fiindcă noi știm – 50–60% în tratamentul acestor categorii de persoane... adică în dependență de gradul de gravitate, care este, depinde de starea psihologică a bolnavului.

Dar despre care stare psihologică a bolnavului noi putem vorbi când ați văzut, stimați colegi, pe skype cum o mamă cu 5 copii plînge și discută cu copiii ei din Republica Moldova. Poate avea efect tratamentul?

Fiți sigur că nu. De aceea eu sînt doar pentru susținerea acestui proiect și să ne gândim și la pacienți.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu mai sînt întrebări în adresa autorilor.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Golovin.

Și în continuare, o s-o rugăm pe doamna Buliga să ne prezinte raportul comisiei.

Dragi colegi,

Este trecut de ora 12.

Vă propun ca să revenim la procedura de vot la ora 13.00, fiindcă pînă atunci, cu siguranță, vom mai examina și alte subiecte. Și atunci să le transmiteți și celorlalți colegi că la ora 13.00 este votul mai departe.

Doamna Valentina Buliga:

Domnule Președinte,

Stimați colegi deputați,

Acest proiect de lege, cu adevărat, are un drum foarte lung.

Eu sînt astăzi obligată să citesc raportul comisiei care a fost semnat la 21 iulie 2017, dar inițiativa a fost pe 28 octombrie 2015.

Și vreau să vă spun că, în urma dezbaterilor, membrii comisiei constată următoarele.

Proiectul de lege prevede demonopolizarea domeniului de prestare a serviciilor medicale oncologice privind abolirea restricțiilor existente pentru instituțiile medicale private.

Experiența privind implicarea sectorului privat în domeniul sănătății nu este o noutate pentru țara noastră și a demonstrat capacitatea instituțiilor medicale private de a presta servicii medicale performante, calitative și conforme

standardelor de tratament naționale și internaționale, solicitate de pacienții din țară, dar și de peste hotarele țării.

În opinia autorilor, includerea instituțiilor medico-sanitare private în lista instituțiilor cu participare deplină în acordarea asistenței medicale persoanelor ce suferă de maladii oncologice constituie o alternativă pentru pacienți de a selecta instituția medicală, va permite diminuarea fluxului de pacienți oncologici din țara noastră, care apelează la tratament specific în clinicile de peste hotare. La fel, va reduce povara financiară a pacienților prin oferirea oportunităților mai puțin costisitoare în Republica Moldova, va spori calitatea serviciilor acordate datorită concurenței din sectorul privat și ar contribui la sporirea fluxului de pacienți care vin din străinătate.

În scopul respectării principiului transparenței decizionale și evitării unor norme conflictuale, proiectul a fost consultat, în cadrul audierilor publice, cu participarea ministrului sănătății, reprezentanților instituțiilor medico-sanitare, Institutul Oncologic, care este unica instituție din țară abilitată cu dreptul de a acorda servicii medicale acestui grup de pacienți, dar și a reprezentanților societății civile și a instituțiilor medico-sanitare private care au susținut conceptul proiectului.

Comisia, cu votul unanim, propune Parlamentului să aprobe în prima lectură acest proiect de lege.

La fel, domnilor deputați, vreau să vă spun că, după aprobarea acestui raport în cadrul comisiei, au parvenit mai multe petiții, un șir de informații.

Noi am discutat nu o dată acest proiect de lege, avem propuneri de îmbunătățire a proiectului. Și sper foarte mult că, pentru dezbaterile în lectura a doua, toate opiniile care au venit astăzi, pentru că înțeleg îngrijorarea tuturor deputaților, trebuie să venim ca acest proiect de lege, cu adevărat, să fie o lege bună.

La capitolul „Contractarea instituțiilor medico-sanitare”, dreptul pacienților de a-și alege instituția, fortificarea capacităților Institutului Oncologic, ca unică instituție, trebuie aici să muncim și să avem, cu adevărat, respectat, în primul rînd, dreptul și accesul pacientului la tratament.

Eu vă invit, dragi colegi, să susținem acest proiect în lectura a doua și, pentru lectura a doua, să veniți cu propuneri.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Vă mulțumim foarte mult.

Avem o luare de cuvînt.

Și o rugăm foarte mult pe doamna Valentina Stratan să vină la tribuna principală pentru luare de cuvînt.

Și, ulterior, vom încheia dezbaterile la acest subiect.

Doamna Valentina Stratan:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi deputați,

Proiectul discutat aduce pe agenda Parlamentului un subiect sensibil și strategic important.

Cu regret, numărul pacienților cu diverse forme de cancer este în creștere la nivel global și această tendință se păstrează și în Republica Moldova.

Conform datelor OMS, în următoarele două decenii se prognozează o creștere a maladiilor oncologice cu 70%. Respectiv, OMS-ul recomandă statelor de a elabora politici ce ar asigura accesul pacienților la asistența oncologică calitativă și, concomitent, ar proteja această categorie de pacienți de cheltuieli enorme și inutile.

Comunitatea medicală internațională lansează îngrijorări mari față de explozia costurilor tratamentului cancerului. Ca exemplu, în ultimul deceniu, costul tratamentului pentru cancerul de sân a crescut de 5 ori. Toate acestea ne obligă pe noi, parlamentarii, să elaborăm și să dezvoltăm baza legislativă și normativă care ar asigura eficiență și optimizare la maximum a cheltuielilor în acest domeniu.

Prezentul articol 41¹, modificarea căruia se discută acum, a fost propus în 2010 de Frațiunea Partidului Democrat. Cum s-a constatat atunci, la acel moment, Legea ocrotirii sănătății nu prevedea nici o reglementare cu referire la asistența oncologică, deși serviciul oncologic în Republica Moldova înregistrează o vîrstă de aproape 60 de ani.

Vina pentru aceste omiteri, probabil, este în atitudinea multor cinovnici care s-au perindat prin fotolii decizionale și care, pe parcursul anilor, nu prea au dat dovadă de înțelegerea necesității susținerii acestui serviciu specializat în tratamentul pacienților oncologici.

Zic acest lucru cu mare durere, pentru că acestui serviciu i-am dedicat personal 27 de ani de activitate profesională și acest lucru îmi oferă dreptul moral, ba chiar și obligațiunea, să exprim un punct de îngrijorare inclusiv din partea colectivului Institutului Oncologic care zi de zi acordă asistență medicală complexă, bazată atât pe diagnostic, cât și pe terapii specializate, a cărui activitate se menține, în mare parte, pe entuziasmul medicilor și asistentelor medicale de la această instituție, recunoscînd totodată că ei merită să aibă mai multe dispozitive medicale în deservirea pacienților oncologici în procesul de diagnosticare și de tratament.

Dat fiind faptul că maladiile oncologice necesită un diagnostic complex, protocolul de tratament pentru acești pacienți se elaborează de o echipă de specialiști multidisciplinară, formată din oncologi de profil, morfopatologi, imunologi, chimioterapeuți, radioterapeuți și psihologi.

Anume acest serviciu practic aplică deja abordarea individuală de tratament reieșind din specificul evoluției fiecărui caz aparte. Deci pacientul oncologic necesită o abordare sistemică.

Stimați deputați,

Vă informez cu atâtea detalii pentru a scoate în evidență importanța și necesitatea echipei multidisciplinare în asistența oncologică. Anume din aceste considerente, în anul 2010 Frațiunea Partidului Democrat a propus modificarea și completarea Legii ocrotirii sănătății cu includerea acestei sintagme ce prevede parteneriatul public-privat. Pentru că ne-am dorit atunci să oferim o deschidere și o coparticipare pentru companiile private, pentru a reduce din povara bugetului și majorarea accesului la servicii specializate, dar, care cu regret, nu s-au realizat în acești șapte ani.

Urmează să trecem în revistă că în ultimul an s-au creat premise bune pentru fortificarea serviciului oncologic de stat. În prezent, cu suportul investițional străin, în segmentul radioterapiei și diagnosticul cancerului sînt în derulare cîteva proiecte privind crearea unui Cancer-Registru la nivel de țară, dar sînt încă foarte multe de realizat.

Anul curent CNM a oferit un suport financiar pentru medicamentele citostatice în majorare față de anii precedenți, dar trebuie să recunoaștem că posibilitățile financiare reale oferă realizarea unui protocol modest, față de arsenalul existent în alte țări.

Pentru politicile din domeniul sănătății, domeniul oncologic ocupă un loc de o importanță strategică, respectiv și organizarea acestui serviciu urmează să fie clar reglementat.

Este binecunoscut că concurența inteligentă este o motivație perfectă pentru performanță și dezvoltare. Plus la aceasta recunoaștem dreptul pacientului la libera alegere, precum și efectul benefic al existenței de alternative în prestarea serviciilor medicale.

Totodată, sîntem cu toții conștienți că alocările financiare în următorii ani nu vor avea un salt enorm pentru acest domeniu, iar un concept clar cu privire la criteriile de contractare de noi și noi instituții private ne lipsește la moment. Or, avem practica unor țări în care instituțiile medicale sînt testate în primii 3, 5 ani de activitate desfășurate pe cont propriu, ulterior, intervine și suportul companiilor de asigurări.

Din aceste considerente îmi exprim o altă îngrijorare. Aceste modificări vor majora numărul de prestatori care vor solicita contract cu CNM-ul și, ca urmare, se va reduce suma de contractare cu instituția de stat.

În pofida tuturor problemelor de insuficiență de cadre cu care se confruntă sistemul sănătății, Institutul Oncologic, astăzi, încă face față acestor provocări.

Totodată, îmi exprim îngrijorarea de la tribuna Parlamentului că instituțiile private care vor veni pe piață cu servicii oncologice, urmare a acestor modificări

legislative, vor racola prin oferte generoase specialiștii din instituția de stat care au fost pregătiți pe parcursul multor ani de muncă profesională. Astfel, pacientul care are de înfruntat o maladie grea și dură se va ciocni și cu o mișcare browniană fără a fi protejat de cheltuieli suplimentare.

Ce se va întâmpla cu serviciile oncologice deja dezvoltate în instituția de stat? Ce va face pacientul în instituția publică din care vor pleca medicii și, în acest caz, cine ne va asigura, de fapt, alternativă instituțiilor private? Specialiștii pregătiți sînt cea mai mare valoare a țării noastre, iar, în acest caz, pot afirma cu tărie că în cadrul Institutului Oncologic activează cei mai buni și cei mai competenți specialiști în domeniul oncologiei.

Consider necesar să venim cu mai multe completări pentru lectura a doua și aici contez foarte mult pe colegii din comisia de sănătate, cei îndeosebi, care sînt reprezentanți ai sistemului de sănătate, pentru că aceste completări ar asigura o abordare profesionist-eficientă a organizării asistenței oncologice în țară și ar proteja, în primul rînd, pacientul.

Fracțiunea Partidului Democrat susține acest proiect de lege pentru prima lectură, dar sigur că vom lucra ca acest proiect de lege să vină să răspundă la toate întrebările pentru care, actualmente, avem încă un vid legislativ.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Și aici încheiem dezbaterile la proiectul nr.411 din 28 octombrie 2015. Vom reveni la procedura de vot, precum am stabilit mai pe nou, la ora 13.00.

În continuare, îl rugăm pe domnul Luca, viceministrul agriculturii, dezvoltării regionale și mediului, să ne prezinte proiectul de Lege privind protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice, proiectul nr.207 din 21 iunie 2017, subiectul nr.3 de pe ordinea de zi.

Domnul Vasile Luca – viceministru al agriculturii, dezvoltării regionale și mediului:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați deputați,

Prezint spre aprobare proiectul de Lege nr.207 privind protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice ce a fost elaborat de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, ce instituie măsuri de protecție a animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice, stabilind norme privind înlocuirea și reducerea utilizării animalelor în experimente sau în alte scopuri științifice și îmbunătățirea metodelor de creștere, reproducere, marcarea, îngrijire și adăpostire.

Prezentul act normativ reglementează activitatea de întreprinzător în domeniul creșterii, adăpostirii, îngrijirii și utilizării animalelor în experimente. Prin

aprobarea și implementarea acestui proiect, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, ministerele de resort, de comun acord cu Academia de Științe a Republicii Moldova, vor dispune de un mecanism mai eficient prin care se va putea realiza protecția animalelor folosite în scopuri experimentale, prestabilirea cerințelor necesare pentru condițiile de întreținere, bunăstare și sănătate animală, precum și prevenirea riscurilor răspândirii împotriva lor a unor rele tratamente.

Proiectul dat va substitui prevederile Legii nr.265 din 28 iulie 2006 și asigură transpunerea Directivei 2010/63 a Parlamentului European ce ține de protecția animalelor utilizate în scopuri științifice.

În acest context, a fost elaborată și analiza impactului de reglementare, fiind prezentată spre examinare Grupului de lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător și avizată pozitiv.

Ținând cont de cele menționate, solicităm aprobarea pozitivă a proiectului de Lege nr.207.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Se pare că nu sînt întrebări în adresa autorilor.

Vă mulțumim foarte mult.

Cer scuze. E o întrebare. Cer scuze.

Domnule Mudreac,

Vă rugăm frumos.

Domnul Radu Mudreac:

Domnule raportor,

Ați menționat și metodele de utilizare, după cum v-ați exprimat.

Spuneți-mi, vă rog, animalele care sînt de laboratoare, care-i procedura de utilizare a cadavrelor și unde are loc utilizarea cadavrelor animalelor după folosirea lor în metodele și necesitatea de laborator?

Domnul Vasile Luca:

Probabil, vă referiți, domnule președinte, la acea lege a subproduselor care sîntem noi în elaborare și procedura, și instituția care va... instituirea acelei instituții care se va ocupa cu astfel de... cu toate subprodusele și toate deșeurile de origine animală.

Deci, la momentul actual, din cîte cunosc este procedura de îngropare în acele numite gropi be... ceva de tipul acesta...

Domnul Radu Mudreac:

Becker.

Domnul Vasile Luca:

Becker.

Domnul Radu Mudreac:

Noi avem în Republica Moldova acele instituții de utilizare a cadavrelor?

Domnul Vasile Luca:

La ziua de astăzi – nu.

Domnul Radu Mudreac:

Avem așa instituții care utilizează cadavrele?..

Domnul Vasile Luca:

La ziua de astăzi – nu, domnule.

Domnul Radu Mudreac:

Nu avem. Atunci pentru ce facem legea? Unde vor fi utilizate?

Domnul Vasile Luca:

Domnule președinte...

Domnul Radu Mudreac:

Îngroparea și gropile Becker în Republica Moldova autorizate, ele sînt pe degete, una sau două. Post-factum, după laborator, animalele care au fost utilizate pentru investigație de laborator, pentru testare, ce facem cu dînsese, cu îngroparea sau le aruncăm la rîpă? Care este modalitatea, procedura? În caz contrar... În rîul Prut.

În caz contrar, tot ce noi aici aprobăm acum și nu are finalitate, implementarea acestui act normativ este egală cu zero.

Spuneți-mi, vă rog, noi astăzi nici produsele care sînt reziduurile biologice nu avem unde le utiliza, dar noi începem să argumentăm că cadavrele vor fi nu știu cum utilizate: în baza la ce și unde?

Domnul Vasile Luca:

Domnule deputat,

Dumneavoastră ați ales un exemplu extrem, anume...

Domnul Radu Mudreac:

Nu-i extrem, asta-i realitatea din Republica Moldova. Înseamnă că tot ce vorbesc eu despre Republica Moldova e extrem.

Haideți să vedem cum... procedura de implementare a actului normativ. În caz contrar, încercăm să facem după aceea audieri privind implementarea actelor, legilor – ministerele nu se prezintă, persoanele care sînt responsabile de implementare nu se prezintă în comisie la audieri, să ne raporteze cum are loc implementarea. Dar nu se prezintă să raporteze din cauză că nu are loc

implementarea și facem legi care stau aruncate nu știu pe unde și de aici le punem că ele-s aprobate.

De aceea dați-ne un răspuns clar ca să știm, urmează ceva să se întâmple cu aceste cadavre sau, pur și simplu, le aprobăm?

Domnul Vasile Luca:

Domnule președinte,

Deci, în primul rînd, scopul acestei legi este anume să se introducă tratamente care să evite la maximum sacrificarea lor sau ... în mare parte.

Ce ține de procedura de utilizare a cadavrelor ș.a.m.d., este alt proiect de lege cu care vom veni în scurt timp în Parlament, ca să evităm și acest vid legislativ care este la ziua de astăzi. Și anume scopul acestei legi este să îmbunătățească și să evite la maximum acele cazuri extreme despre care vorbeți dumneavoastră și vorbeam și eu.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Mudreac,

Vă rugăm frumos, dacă aveți a doua întrebare sau precizare.

Domnul Radu Mudreac:

Pur și simplu, o precizare ca să fie clar, că am înțeles că n-am înțeles nimic, că nu se face nimic. De aceea, îmi cer scuze, dar rămîn pe opinia dată și poziția dată. Asta-i.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu mai sînt întrebări.

Vă mulțumim.

Și în continuare, îl invităm pe domnul Balan, președintele Comisiei agricultură și industrie alimentară, să ne prezinte raportul comisiei la acest subiect.

Domnul Ion Balan:

Stimați colegi,

Comisia agricultură și industrie alimentară a examinat proiectul de Lege privind protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, și expune următoarele considerente.

În scopul asigurării transpunerii Directivei 2010/63 a Uniunii Europene, a Parlamentului European și a Consiliului din 22 septembrie 2010 privind protecția animalelor utilizate în scopuri științifice, a fost elaborat prezentul proiect de lege și prezentul proiect de act legislativ.

Proiectul instituie măsuri de protecție a animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice. Astfel, sînt stabilite norme privind înlocuirea și reducerea utilizării animalelor în experimente sau alte scopuri științifice și îmbunătățirea metodelor de creștere, reproducere, marcarea, îngrijire și adăpostire, precum și uciderea animalelor, evaluarea și autorizarea proiectelor ce implică utilizarea animalelor experimentale.

În cele 4 anexe la proiect sînt stabilite animalele care pot fi folosite în experimente, cerințe privind îngrijirea și adăpostirea animalelor, metode de ucidere a animalelor și determinarea severității experimentelor.

Respectivul proiect va substitui prevederile Legii nr.265-XVI din 28 iulie 2006 privind protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice.

La proiectul de lege au parvenit avize din partea comisiilor parlamentare, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, Comisia juridică, numiri și imunități, Comisia protecție socială, sănătate și familie și Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media care propun proiectul spre examinare și dezbateră în plenul Parlamentului.

Comisia drepturile omului și relații interetnice propune respingerea proiectului nr.207.

Au fost înaintate obiecții și propuneri din partea Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului care în procesul definitivării pentru examinarea în plenul Parlamentului au fost luate în considerare, cu excepția observației relevate la punctul 2 din aviz.

În context, este necesar de a preciza că autorizarea proiectelor (articolul 30 din proiect), autorizarea are un caracter științific și nu are ca efect restricții asupra activității de întreprinzător propriu-zisă.

Astfel, din rațiunea relevantă, considerăm că nu este necesară includerea acestui act în Nomenclatorul actelor permissive, anexă la Legea nr.160 din 22 iulie 2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

Comisia agricultură și industrie alimentară nu susține și propune modificarea titlului și conținutului articolului 17 prin excluderea sintagmelor: „și retragerii”, „sau retragerea” și „sau retragerii”.

Or, potrivit prevederilor statuate la articolul 18² din Legea nr.221-XVI din 19 octombrie 2007 privind activitatea sanitar-veterinară, este stabilită doar suspendarea autorizației sanitar-veterinare de funcționare și nu retragerea acesteia.

În contextul celor expuse, Comisia agricultură și industrie alimentară propune proiectul de Lege nr.207 din 21 iunie 2017 spre examinare și adoptare în plenul Parlamentului.

Acest proiect de lege este o lege ordinară care, cu propunerile comisiei și ale Direcției generale juridice, poate fi adoptat într-o singură lectură.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

În adresa comisiei dacă sînt întrebări.

Vă rugăm frumos, doamnă Ciobanu.

Doamna Maria Ciobanu:

Mulțumesc.

Domnule președinte Balan,

Eu am o doleanță, sugerați-le, vă rog, autorilor să utilizeze termeni consacrați în practica națională, fiindcă în toate proiectele care sînt pe agenda parlamentară, se utilizează termeni improprii contextelor, chiar și dumneavoastră: „uciși”, în loc de „sacrificați” și multe altele.

Uitați-vă, vă rog, abundă acest proiect în termeni utilizați improprii.

Vă mulțumesc.

Domnul Ion Balan:

Doamnă deputat,

Acești termeni sînt utilizați exact așa cum prevede Directiva Uniunii Europene. Da, metode de ucidere.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu mai sînt întrebări în adresa comisiei.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Balan.

Și aici încheiem dezbaterile la proiectul nr.207 din 21 iunie 2017 și vom reveni la procedura de vot la ora 13.00.

În continuare, dragi colegi, vă propun să examinăm subiectul nr.8 de pe ordinea de zi, proiectul de Lege cu privire la comitetele sectoriale pentru formare profesională, proiectul nr.226 din 12 iulie 2017.

Prezintă proiectul doamna Anastasia Oceretnîi, viceministru al sănătății, muncii și protecției sociale.

Doamna Anastasia Oceretnîi – viceministru al sănătății, muncii și protecției sociale:

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

Se propune atenției dumneavoastră proiectul nr.226 din 12 iulie 2017 cu privire la comitetele sectoriale pentru formare profesională.

Proiectul de lege a fost elaborat în concordanță cu cîteva documente de politici naționale. Este vorba de Strategia de dezvoltare a învățămîntului vocațional

tehnic pentru anii 2013–2020, aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr.97 din 1 februarie 2013, care prevede crearea pînă în anul 2020 a comitetelor sectoriale în 12 domenii de specializare.

În același timp, comitetele sectoriale sînt reflectate și în Strategia națională de atragere a investițiilor și promovare a exportului pentru anii 2016–2020, aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr.511 din 25 aprilie 2016.

În strategia în cauză se menționează că comitetele sectoriale înființate în scopul elaborării standardelor ocupaționale au un mandat neclar și nu dispun de sprijin instituțional și bugetar suficient pentru funcționare eficientă.

În aceeași strategie se menționează cîteva măsuri necesare de întreprins pentru a se defini un statut juridic clar al comitetelor sectoriale pentru formare profesională în Republica Moldova prin perfecționarea cadrului normativ și legislativ privind funcționarea comitetelor, precum și finanțarea bugetară a acestora. În același timp, se menționează necesitatea accelerării procesului de instituire a comitetelor sectoriale pentru specialitățile relevante din sectoarele prioritare identificate în prezenta strategie.

În același timp, comitetele sectoriale sînt reflectate și în Codul educației al Republicii Moldova nr.152 din 17 iulie 2014 în care este stipulat faptul că domeniile de formare profesională pentru care se constituie comitetele sectoriale, componența nominală a acestora sînt propuse de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, în coordonare cu organele centrale de resort și sînt aprobate de Guvern.

În urma analizei efectuate a practicilor din diferite țări, s-a ajuns la concluzia că aceste entități este necesar de a fi organisme independente, constituite, în principal, din reprezentanții angajatorilor și angajaților ori comitetele sectoriale reprezintă platforme de discuții dintre angajatori și angajați.

În același timp, vreau să menționez că rolul comitetelor sectoriale este de a contribui la asigurarea corelării pregătirii profesionale a muncitorilor și specialiștilor cu cerințele pieței forței de muncă.

În același timp, în condițiile unui dezechilibru pe piața forței de muncă între cerere și ofertă, crearea comitetelor sectoriale este o necesitate și va reprezenta o platformă de discuții dintre piața forței de muncă și ofertele de formare profesională. În același timp, comitetele sectoriale au un rol important în elaborarea standardelor ocupaționale – documente care reprezintă temei pentru elaborarea calificărilor și standardelor educaționale.

Vreau să menționez că pînă în prezent noi avem elaborate doar 33 de standarde ocupaționale, dar este necesar de 300 de standarde ocupaționale. Astfel, putem vedea că comitetele sectoriale au ca scop promovarea intereselor pieței muncii, dezvoltarea profesiilor și... profesioniștilor, reieșind din necesitățile angajatorilor.

Actualmente, comitetele sectoriale sînt structuri tripartite, fără personalitate juridică, fapt care constituie un obstacol major în dezvoltarea acestora. (*Rumoare în sală.*)

Astfel, proiectul de lege pe care îl prezentăm astăzi își propune să stabilească un statut juridic al comitetelor sectoriale pentru formarea profesională, în speță, prin acordarea personalității juridice: amplificarea și eficientizarea colaborării între angajatori și angajați în scopul racordării din perspectiva calificărilor a ofertei la cerere și instituirea unui organism responsabil de elaborarea unor standarde ocupaționale relevante cererii forței de muncă.

Proiectul de lege vine să stabilească clar care este misiunea comitetului sectorial, care sînt regulile de constituire, funcționare, finanțare a comitetelor, contribuția statului la activitatea acestora și raporturile dintre stat și comitete.

Reieșind din proiectul de lege, putem menționa că misiunea comitetelor este de a dezvolta parteneriate viabile la nivel de ramuri ale economiei în domeniul formării profesionale și au ca scop sprijinirea învățămîntului profesional-tehnic și formarea continuă a specialiștilor, corelarea formării profesionale... a angajatorilor și salariaților cu cerințele pieței forței de muncă și, nu în ultimul rînd, la formarea unui sistem de suport informațional și analitic pentru dezvoltarea învățămîntului profesional-tehnic, pornind de la necesitățile pieței muncii.

Vreau să menționez că comitetele sectoriale, conform legii, vor fi asociații constituite din reprezentanții sindicatelor și patronatelor. Însă, odată constituite, aceste comitete, la ele poate să adere oricare altă organizație patronală sau sindicală din domeniul ramurii și, la fel, o organizație profesională.

Competențele comitetelor sectoriale se referă la faptul că va asigura dialogul dintre piața forței de muncă și instituțiile care vor fi implicate în pregătirea forței de muncă. De asemenea, vor fi implicate comitetele în elaborarea de documente de politici la nivel național și sectorial în domeniul formării profesionale.

În același timp, se va identifica, prin intermediul comitetelor sectoriale, ... care este necesarul de standarde ocupaționale necesare a fi elaborate. La fel, va participa la elaborarea cadrului național al calificărilor, la fel, vor participa la avizarea curriculumului pe module și discipline în învățămîntul profesional-tehnic, precum și pentru formarea continuă în ramura economică de activitate pe care o reprezintă. În același timp, un aport deosebit comitetele sectoriale îl vor avea la actualizarea Clasificatorului ocupațiilor din Republica Moldova.

În același timp, vreau să menționez că în proiectul de lege se prevede că una din sursele de finanțare a comitetelor sectoriale va fi bugetul de stat ori analizele pe care le-am efectuat din diferite țări atestă faptul că statul este cointeresat în a pregăti profesioniști care să fie competitivi pe piața forței de muncă și de aceea se propune ca una din surse să fie alocațiile din buget.

Sigur că impactul acestui proiect de lege va fi enorm pentru piața forței de muncă, inclusiv pentru dezvoltarea învățămîntului profesional-tehnic în Republica Moldova, astfel încît să avem specialiști competitivi pe piața forței de muncă și

învățămîntul sau instituțiile de învățămînt profesional-tehnic să pregătească specialiștii ceruți pe piața forței de muncă.

Eu vă mulțumesc.

Și solicităm suportul Parlamentului în aprobarea acestui proiect de lege.

Domnul Andrian Candu:

Și noi vă mulțumim foarte mult.

Și acum întrebări în adresa autorilor.

Prima intervenție – domnul Bejan.

Domnul Valerian Bejan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimată doamnă autor,

Mă refer la capitolul III „Atribuțiile, drepturile și obligațiile comitetelor sectoriale”. Într-un șir de puncte găsim fraza „participă la elaborarea documentelor, participă la dezvoltarea cadrului, participă la elaborarea, dezvoltarea” ș.a.m.d. și un șir de participă, participă, participă. (*Gălăgie în sală.*)

Deci spuneți, vă rog, activitățile sau toate celea unde participă în proiect dumneavoastră propuneți ca să participe comitetele sectoriale... cineva le organizează și ei participă și dumnealor. Deci ar putea aceste activități toate să fie efectuate și fără participarea lor, bine mersi. Care este oportunitatea ca să participe și dumnealor în toate celea care le enumerați dumneavoastră?

Mulțumesc.

Doamna Anastasia Oceretnii:

Stimate domnule deputat,

Mulțumesc pentru întrebare.

Însăși din întrebare pot să spun că este relevantă participarea comitetelor sectoriale la toate cele enumerate în textul legii.

În momentul în care ne dorim niște specialiști competitivi pe piața forței de muncă, ne dorim o implicare mult mai activă a angajatorilor și a reprezentanților angajaților în elaborarea documentelor de politici cu referire la pregătirea profesională tehnică, cu referire la documentele de politici care reglementează piața forței de muncă și la un șir de alte acțiuni care doar vor avea ca scop să îmbunătățim pregătirea profesională a forței de muncă din Republica Moldova.

Eu vă mulțumesc.

Domnul Valerian Bejan:

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Doamnă Ciobanu,

Vă rugăm frumos.

Doamna Maria Ciobanu:

Vă mulțumesc.

Spuneți-mi, vă rog, ați studiat și experiența altor țări pentru a elabora acest proiect de lege?

Eu am vorbit și în comisia noastră de specialitate – Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, că la prima vedere proiectul pare a rezolva o problemă.

Doar că nu știm: va putea s-o rezolve? Și cine este, care va fi entitatea care va avea grijă să fie constituite aceste comitete sectoriale despre care vorbiți dumneavoastră? (*Rumoare în sală.*)

Doamna Anastasia Oceretnii:

Mulțumesc, doamnă deputat.

Sigur că, atunci când am elaborat proiectul de lege, am analizat experiența diferitor țări, inclusiv din Uniunea Europeană, dar nu numai. Și ne propunem ca acest proiect de lege să fie și în concordanță cu experiența altor țări, precum ar fi: Australia, Austria, România ș.a.m.d.

În același timp, comitetele sectoriale se vor întruni sau se vor forma din două părți – de către patronate și sindicate. Uniunea Patronatelor și Confederația Sindicatelor vor delega o singură asociație pe ramură care vor avea dreptul să se întrunească și să se constituie, prin adunare generală, să depună actele pentru a fi înregistrată și obține statutul de asociație obștească de utilitate publică.

Iar ulterior, sigur că, activitatea acestor comitete sectoriale va fi monitorizată de comisia de cenzori și instituțiile financiare și fiscale de stat.

Eu vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu mai sînt întrebări în adresa autorilor.

Vă mulțumim frumos, stimată doamnă.

Doamna Anastasia Oceretnii:

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Vă dorim succese și realizări frumoase la minister.

Și o rugăm pe doamna președinte al Comisiei protecție socială, sănătate și familie, doamna Buliga, să ne prezinte raportul comisiei, cu rugămintea să faceți o

prezentare succintă în privința acestui proiect de lege, fiindcă se apropie ora votului.

Doamna Valentina Buliga:

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

În cadrul Comisiei protecție socială, sănătate și familie a fost examinat acest proiect de lege. Am avut și o ședință suplimentară, inclusiv, privind discuții asupra conceptului, necesității, obiectivele acestor comitete și, la fel, ne propunem ca pentru lectura a doua, ținând cont de toate obiecțiile care au fost în cadrul dezbaterilor în comisie, inclusiv astăzi, propunerile în Parlament, să venim cu îmbunătățirea proiectului.

Dar, în rezultatul votării – 7 voturi „pentru” și 4 „abțineri la vot”, comisia propune aprobarea în primă lectură a acestui proiect de lege.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Hotineanu,

Vă rog frumos, aveți întrebări în adresa comisiei, poftiți.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Cu referire la ocrotirea sănătății. În medicină au fost asociațiile de profesie și ele, de fapt, asigurau acel standard educațional și de pregătire continuă a medicilor în sistem. Fix cu o conducere precedentă s-a terminat cu pregătirea continuă, nu se mai face nimic în domeniul respectiv. Aceste comitete sectoriale, de fapt, vor substitui acele asociații de profesii care au lucrat mulți ani, din 1945 pînă acum și au asigurat un standard profesional foarte bun, de altfel?

Doamna Valentina Buliga:

Domnule președinte,

Nu este vorba de o substituție, este vorba de o nouă platformă care trebuie să aibă și temei juridic. În baza acestei legi se vor constitui aceste asociații între sindicate și patronate, care vor veni în sprijin Guvernului să asigure o mai bună informare, colaborare, decizie privind ocuparea forței de muncă.

După cum ați observat, este mai mult destinat pentru învățămîntul vocațional-tehnic. Noi aici vorbim de... dacă să vorbim de sănătate și de alte domenii, cu adevărat, aici trebuie să ne gîndim noi instrumente...

Domnul Vladimir Hotineanu:

... în sănătate nu mai avem nimic.

Doamna Valentina Buliga:

... de educație, de corelare cu necesitățile pieței muncii. Sînt de acord că noi trebuie să revenim la Legea cu privire la colegiul medicilor, care tot este un... o platformă foarte bună și să dăm mai multă valoare asociațiilor profesionale, care,

cu adevărat, se pot implica în elaborarea de politici, în asigurarea corelării între nevoile pieței și sistemul de educație din țara noastră.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Nu mai sînt întrebări în adresa comisiei.

Aici se încheie dezbaterile la proiectul nr.226 din 12 iulie 2017 și vom trece la procedura de vot.

Dragi colegi,

Este ora 13.00. Normal ar trebui să votăm, dar mai sînt două proiecte de legi. Și întrebarea este: dacă să nu le examinăm și pe ele și după asta să votăm, cu rugămintea însă, să nu plecați din sala plenului. Să examinăm atunci.

Dragi colegi,

Vă propun pentru examinare proiectul nr.184 din 7 iunie 2017, proiect de Lege pentru modificarea articolului 9 din Legea cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.

O invităm la tribuna principală pe doamna Rodica Scutelnic, secretar de stat în Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale.

Doamna Rodica Scutelnic – *secretar de stat la Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale:*

Stimate domnule Președinte,

Stimați domnilor deputați,

Prezentăm atenției dumneavoastră proiectul Legii nr.184 din 7 iunie 2017 pentru modificarea articolului 9 din Legea nr.1593 din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.

Proiectul în cauză a fost elaborat în scopul executării recomandării Curții de Conturi, ca urmare a auditului efectuat de către acesta asupra conformității raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală care a constatat neconformități de ordin legislativ, și anume.

Prin urmare, în prezent suma transferurilor de la bugetul de stat către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru asigurarea categoriilor de persoane neangajate se calculează ca o cotă procentuală din totalul cheltuielilor aprobate ale bugetului de stat, cu excepția cheltuielilor efectuate din veniturile cu destinație specială prevăzute în legislație, dar nu mai puțin de 12,1%. Fapt ce nu se încadrează în prevederile articolului 17 alineatul (3) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25 iulie 2014, prin care, respectiv, nu se admite stabilirea prin alte acte normative decît legea bugetară anuală a unor sume sau cote procentuale din buget sau din produsul intern brut.

Totodată, conform constatărilor Curții de Conturi, se înregistrează o majorare semnificativă a cheltuielilor efectuate din veniturile cu destinație specială în legătură cu modificarea structurii bugetului de stat, ceea ce determină reducerea bazei de calcul al transferurilor de la bugetul de stat.

Ținem să menționăm că din anul 2010 pînă în anul 2015 ponderea transferurilor de la bugetul de stat s-a micșorat de la 56,3% la 43,4% în pofida faptului că categoriile și numărul de persoane asigurate de către Guvern s-au majorat cu 93 mii de persoane, constituind în anul 2015 un număr de 1 milion 673 mii de persoane.

Deci prin urmare, cele menționate denotă necesitatea racordării cadrului legal aferent modului de calculare a transferurilor de la bugetul de stat către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală expusă și în recomandările Curții de Conturi, conform Hotărîrii nr.14 din 20 mai 2016.

Scopul prezentului proiect de lege prevede revizuirea modalității de calcul al transferurilor de la bugetul de stat către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru asigurarea de către Guvern a unor categorii de persoane prin excluderea cotei procentuale și asigurarea minimumului garantat de stat al acestor categorii.

Respectiv, suma transferurilor din bugetul de stat în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală va prezenta suma aprobată a transferurilor din bugetul de stat în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul precedent, indexată la indicele prețurilor de consum prognozat pentru anul în cauză.

În condiții de criză economică, guvernele sînt încurajate, de fapt, să majoreze alocațiile pentru sectorul de sănătate, deoarece, în caz contrar, riscăm ca situația să degereze în lipsă de medicamente, consumabile, plecarea lucrătorilor medicali, creșterea listei de așteptare pentru serviciile medicale și, în final, creșterea nemulțumirii pacienților și profanarea reformelor în sănătate.

Pentru punerea în aplicare a proiectului legii în cauză sînt estimate costuri pentru anul 2018 în sumă de circa 2 miliarde 674 mii de lei, ceea ce constituie, de fapt, suplimentar, 149 milioane de lei la transferurile de la bugetul de stat aprobate pentru anul 2017 pentru categoriile de persoane asigurate de către Guvern. Alocațiile suplimentare nominalizate în proiectul de lege sînt deja preconizate în limitele preliminare de cheltuieli stabilite de Ministerul Finanțelor pentru elaborarea cadrului bugetar pe termen mediu în anii 2018–2020.

Actualizarea cadrului legal din domeniul aferent modului de calculare a transferurilor de la bugetul de stat pentru categoriile de persoane stabilite de Guvern va asigura stabilitatea sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală, va permite evaluarea nivelului de acoperire a costurilor la acordarea serviciilor de sănătate persoanelor asigurate de Guvern, va îmbunătăți funcționalitatea sistemului de asigurări obligatorii de asistență medicală, previzibilitatea și sustenabilitatea financiară a acestuia.

În acest context, solicităm susținerea Parlamentului pentru adoptarea proiectului de lege prezentat.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Întrebări, vă rugăm frumos, în continuare.

Domnule Reidman.

Domnul Oleg Reidman:

Спасибо, господин Председатель.

Уважаемый генеральный секретарь министерства, скажите мне, пожалуйста, вот эти перечисления из госбюджета – какой они имеют смысл, физический смысл? Что это? Что это?

Doamna Rodica Scutelnic:

Acestea sînt mijloacele financiare destinate pentru acoperirea serviciilor medicale pentru categoriile de populație care sînt acoperite de către stat, pentru care Guvernul are calitatea de asigurator.

Domnul Oleg Reidman:

ОК. Ответ неправильный. И вашему министерству всему – двойка. Это взносы работодателя в лице бюджета страхования тех категорий лиц, которые страхуются этим работодателям бюджетом.

Согласно вашей логике, тогда нужно отменить ставки страховых взносов и для реального сектора, и для всех остальных. То, что вы предлагаете индексировать на коэффициент инфляции прошлые расходы, даже не прошлые, а просто умножаете на коэффициент инфляции, означает возможность сокращения финансирования здравоохранения и инвестиций в здоровье граждан.

Спасибо.

Doamna Rodica Scutelnic:

Da, de fapt, este o constatare doar a deficiențelor cadrului normativ care este existent, și anume imposibilitatea de stabilire prin o altă lege a cotei care urmează să fie transferată pentru fondurile asigurării.

Deci noi cunoaștem principiul de solidaritate, desigur, doar că trebuie să fie racordat, deci realizat faptul că aceasta este ponderea cea mai mare a populației care, de fapt, beneficiază de cea mai mare cotă de servicii medicale și trebuie să fie, respectiv, și o calculare, și o formulă de calcul proprie, necesară pentru efectuarea acestor transferuri.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnule Reidman,

Precizare.

Domnul Oleg Reidman:

Da. Это не имеет ничего общего с принципом солидарности, это имеет значение в качестве принципа страхования. С солидарностью эти деньги из бюджета не имеют ничего общего. Поэтому, извините, учите там немножко эти принципы.

Во-вторых, в качестве уточнения: всё, что бюджет должен Компании медицинского страхования в ее фонд, всё это должно оставаться в компании и должно быть исполнено безукоризненно.

Вы прекрасно знаете, что Минфин с помощью своей самовольничире дает деньги в компанию в последний момент, в основном в ноябре, декабре; они не успевают осваиваться и снимаются с ее бюджета. Это нарушение принципов того, что это компания медицинского страхования.

Поэтому то, что вы предлагаете, – угроза для здравоохранения, я имею в виду, для системы финансирования здравоохранения. То, что большой контингент страхуется бюджетом, – это вопрос другой. Здесь нужно работать по-другому, и этот контингент правящее большинство начиная с 2010 года увеличивало необоснованно.

Спасибо.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Domnule Bejan,

Următoarea intervenție și ultima.

Domnul Valerian Bejan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimată doamnă autor,

Reieșind din prezentarea dumneavoastră, se vede grija față de sistemul de sănătate. Deci reieșind din calculele pe care le propuneți dumneavoastră în proiectul de lege, banii care vor fi transferați pentru persoanele asigurate de stat – suma va crește.

Dar, în același timp, polițele pe care le procură oamenii pe bani, cei care nu plătesc cotizații, vor rămâne neschimbate. Deci nu vedeți dumneavoastră aici o discriminare între o categorie de persoane și alta, deoarece suma banilor plătiți pentru aceleași servicii va fi diferită?

Mulțumesc.

Doamna Rodica Scutelnic:

Vă mulțumesc, domnule deputat.

Deci dinamica transferurilor din bugetul de stat pentru categoriile acoperite de către Guvern variază. Și dacă să venim cu cifre concrete, în anul 2011 pentru asigurarea unei persoane Guvernul achita 1071 de lei, ceea ce reprezintă 38,7 din mărimea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală calculată în sumă fixă.

Deci, respectiv, pentru anul 2015, Guvernul a achitat 1346 de lei per persoană, ceea ce reprezenta la moment 33,2 din mărimea primei de 4056 de lei sau 66,4% din mărimea primei cu reduceri aplicate de 50%, ceea ce constituia 2028.

Deci din calculele preliminare pe care le-am prezentat astăzi, Guvernul ar urma în 2018 să achite per persoană circa... 1600 de lei. Deci ar fi o dinamică în creștere.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Domnule Bejan,

Precizare sau a doua întrebare.

Domnul Valerian Bejan:

Dar cât plătește o persoană care-și cumpără, își procură polița pe bani?

Doamna Rodica Scutelnic:

Deci eu am arătat cota procentuală. Deci o persoană achită 4056 de mii... de lei la moment și dacă noi vorbim de mărimea primei cu reduceri aplicate de 50% – constituie 2028 de lei.

Domnul Valerian Bejan:

Deci sumele sînt diferite totuși pînă la urmă.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Nu mai sînt întrebări în adresa autorilor.

Vă mulțumim foarte mult, doamnă Scutelnic.

Vă dorim succese în continuare în activitatea pe care o aveți.

Și o rugăm pe doamna Buliga, președintele Comisiei protecție socială, sănătate și familie, să ne prezinte raportul comisiei la acest subiect.

Doamna Valentina Buliga:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi deputați,

Comisia a examinat proiectul de Lege pentru modificarea articolului 9 din Legea nr.1593 și constată următoarele.

Conform prevederilor articolului 4 alineatul (4) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, Guvernul are calitatea de asigurat pentru 16 categorii de cetățeni, pentru care se stabilește anual prin Legea bugetului suma transferurilor ce reprezintă o cotă procentuală din totalul cheltuielilor publice aprobate ale bugetului de stat, cu excepția cheltuielilor efectuate din veniturile cu destinație specială prevăzute în legislație, dar nu mai mică de 12,1%.

Proiectul prevede revizuirea modalității de calcul al transferurilor de la bugetul de stat către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală prin excluderea acestei cote și asigurarea minimului garantat de stat pentru aceste categorii de persoane.

Respectiv, suma transferurilor de la bugetul de stat va reprezenta suma aprobată anual a transferurilor pentru anul precedent indexată la indicele prețurilor de consum prognozat pentru anul în cauză.

Membrii comisiei au menționat necesitatea actualizării modalității de calcul al transferurilor din bugetul de stat pentru categoriile de persoane pentru care Guvernul are calitatea de asigurat, în scopul asigurării sustenabilității stabilității sistemului asigurărilor obligatorii de asistență medicală și, totodată, îmbunătățirii funcționalității previzibilității și sustenabilității sistemului.

Este de menționat că la 30 decembrie 2015 a fost înregistrat încă un proiect de lege similar, autorii fiind doamnele Domentî și Stratan, care, la decizia plenului, poate fi comasat cu prezentul proiect de lege.

Cu votul unanim, comisia propune aprobarea de concept în primă lectură a proiectului de Lege înregistrat cu nr.184.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Domnule Țap,

Vă rugăm frumos, dacă aveți întrebări în adresa comisiei.

Domnul Iurie Țap:

Mulțumesc.

Doamnă președinte,

Acest proiect are o analiză, o fundamentare economico-financiară? Nu există riscul că ulterior, urmare a aprobării acestor două proiecte, ar putea fi afectat bugetul respectiv și ar putea fi afectate interesele cetățenilor?

Doamna Valentina Buliga:

Domnule deputat,

Dacă ați observat, în raport eu am constatat și am confirmat, de fapt, îngrijorarea comisiei și, totodată, am menționat că trebuie să actualizăm modalitatea de calcul al transferurilor de la bugetul de stat pentru aceste 16 categorii.

Ținând cont de faptul că este un proces de analiză, de fapt, pe parcursul anilor cum a influențat acest mecanism, starea atât a pacienților, cât și a instituțiilor medico-sanitare la capitolul „Acoperirea programului unic”, „Accesul la servicii”, împreună cu Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, reprezentanții Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, experții, am ajuns la concluzia că trebuie de pe acum să începem o examinare mai profundă și să venim pentru plenul Parlamentului cu o nouă formulă sau o nouă modalitate de calcul.

Dar la această etapă, ca să nu împiedicăm procesul de transfer de la bugetul de stat, de finanțare a serviciilor, să mergem pe această propunere, în paralel să se lucreze și să venim, pentru că trebuie, cu adevărat, ca Guvernul să achite costul acestor servicii în deplină necesitate, ca să nu mai avem instituții fără bani, să nu avem pacienți nemulțumiți de calitatea serviciilor medicale.

De aceea sîntem într-un proces de colaborare și comunicare cu aceste instituții pentru a îmbunătăți formula de calcul pentru transferurile de la bugetul de stat către bugetul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină.

Domnul Iurie Țap:

Vă mulțumesc pentru acest răspuns.

Și vreau să sper că și în calitate de președinte al comisiei, împreună cu colegii dumneavoastră din comisie, veți avea responsabilitatea de a asigura pe parcurs controlul respectiv, ca realizarea să nu fie în detrimentul cetățenilor și acele îmbunătățiri despre care ați vorbit să fie realizate.

Interesul cetățenilor să prevaleze asupra celui politic.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, domnul Hotineanu.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Doamnă președinte Buliga,

Pe mine mă interesează următorul lucru. Iată, am auzit de la doamna secretar al Ministerului Sănătății Rodica Scutelnic că costul poliței de asigurare pentru 16 categorii asumate de Guvern este de 1300 și ceva de lei, iar doar costul înjumătățit pentru unele categorii (*voce nedeslușită din sală*) care își asigură pînă la 31 martie este 2000 și ceva.

Spuneți, vă rog, această nouă formulă va lichida această discrepanță între costul real al poliței și ceea ce își asumă Guvernul? Fiindcă, pînă la urmă, atunci reiese că pensionarul care necesită cele mai multe servicii medicale și, de fapt, costisitoare, că începi a te îmbolnăvi cînd ajungi la pensie. Și atunci el se tratează doar cu 1300 de lei, dar nu cu 4000.

Iată, aici mă interesează...

Doamna Valentina Buliga:

Domnule Președinte.

Domnul Vladimir Hotineanu:

... s-ar întîmpla așa ceva cu noua politică? Că ea ar trebui să apropie rezolvarea acestei discrepanțe.

Vă mulțumesc.

Doamna Valentina Buliga:

Domnule președinte Hotineanu,

Aveți perfectă dreptate.

Dar reiterez și pentru dumneavoastră. Noi am constatat că actualmente atît cota procentuală, cît și formula care se propune în proiectul de lege pe care... în ambele proiecte de legi pe care le discutăm noi astăzi, nu va asigura pe deplin mecanismul relevant pentru finanțarea de către stat a acestor 16 categorii.

Este foarte important să conștientizăm că toate măsurile pe care le întreprinde Guvernul: atît programele naționale care vizează inclusiv acele persoane asigurate de către stat, medicamentele compensate, medicina prespitalicească sau de urgență, toate acestea, împreună luate, trebuie să micșoreze incidența la spitalizare sau la alte servicii.

De aceea vă spun și dumneavoastră și dacă aveți vreo idee, noi am menționat, noi trebuie să găsim o formulă mai bună pentru ca Guvernul să transfere bani de la bugetul de stat pentru aceste 16 categorii.

Dar, totodată, înțelegem foarte bine, cu cît mai multe persoane asigurate o să avem în sistem, cu cît mai mari salariile vor fi, cu cît mai multe locuri de muncă, contribuabili, cu atît mai mari vor fi posibilitățile bugetului de stat către bugetul asigurărilor de sănătate.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Nu mai sînt întrebări.

Vă mulțumim foarte mult, doamnă președinte.

Încheiem aici dezbaterile la proiectul nr.184 din 7 iunie 2017.

Și trecem la următorul subiect, subiectul nr.10 de pe ordinea de zi.

Și o rugăm pe doamna Stratan, în calitate de autor, să ne prezinte proiectul de Lege pentru completarea articolului 9 din Legea cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, proiectul nr.522 din 30 decembrie 2015.

Doamna Valentina Stratan:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi deputați, (*Rumoare în sală.*)

Finanțarea sistemului de sănătate rămîne a fi cea mai importantă problemă în activitatea acestuia. Ne dăm bine seama că dotarea, modernizarea și dezvoltarea instituțiilor medicale depinde substanțial de ritmicitatea și volumul finanțării sistemului de sănătate, iar rezultatul acestor condiții se răsfrînge asupra calității serviciilor medicale, resimțite și evaluate de către principalul actor al sistemului de asigurări obligatorii în medicină – pacientul.

Pe parcursul anilor, au existat nenumărate discuții aprinse și contradictorii în privința modului și volumului de mijloace financiare necesare de a fi transferate pentru sistemul de sănătate din bugetul de stat, iar multiplele modificări, operate de-a lungul anilor, la articolul 9 din Legea nr.1593 privind mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asistență medicală, ne demonstrează în mod elocvent acest lucru.

Reglementarea expresă cu privire la... citez: „Suma transferurilor din bugetul de stat în FAOM reprezintă o cotă procentuală din totalul cheltuielilor de bază ale bugetului de stat, dar nu mai mică decît 12,1%”, a fost introdusă în Legea nr.1593 printr-o altă lege cu nr.268 din 28 iulie 2006. Ulterior, în 2007, prin Legea nr.177 adoptată la 20 iulie, această prevedere a fost completată cu o nouă propoziție, și anume „cu excepția cheltuielilor efectuate din veniturile cu destinație specială prevăzute în legislație”, ceea ce înseamnă că această cotă de 12,1% se formează exceptînd aceste venituri. Cei ce au memorie instituțională știu cît de dure au fost discuțiile cu privire la necesitatea introducerii cotei de 12,1%, iar experții, ce au participat în determinarea acesteia, pot veni cu argumente plauzibile în favoarea și în susținerea ei.

În Republica Moldova sistemul de asigurări obligatorii în sănătate este implementat deja de 13 ani și are drept scop obținerea de venituri la sistem, atît prin contribuții personale ale populației, cît și prin contribuțiile bugetului de stat, bani necesari pentru asigurarea celor 15 categorii de cetățeni pe care Guvernul îi asigură și care în prezent ajung cifra de circa 1 milion 600 de mii de cetățeni. Astfel, în toți acești ani, constatăm că contribuția Guvernului pentru o persoană asigurată a fost diferită de la an la an, ba chiar mult mai mică decît costul real al poliței de asigurare medicală sau foarte mică în raport cu angajații care contribuie procentual din salariu.

Au fost aduse aici cifrele, n-am să le repet. Este evident că acoperirea financiară a banilor care vin din bugetul de stat constituie o pondere foarte mică din costul poliței și din costul necesar de a trata un pacient, așa cum s-a menționat aici.

Curtea de Conturi, cu adevărat, a menționat că în această perioadă 2010–2015 ponderea cheltuielilor pentru cetățenii asigurați a scăzut din an în an și ne-a îndemnat să modificăm și legislația, să îmbunătățim cadrul legal și normativ la acest capitol.

Totodată, vreau să amintesc și de anii când transferurile de la buget către fondul de asigurări obligatorii în medicină se realiza cu mari întârzieri, tocmai de aceea noi, legislatorii, am considerat necesar să amendăm articolul 21 din Legea nr.1593, care a obligat, de fapt, Ministerul Finanțelor ca suma totală a transferurilor din bugetul de stat să fie distribuită proporțional, în rate egale, pentru fiecare lună a anului de gestiune și transferată în contul CNAM nu mai târziu de data de 27 a fiecărei luni de gestiune.

Din mai 2015, după ce am operat aceste modificări, situația la acest capitol s-a ameliorat treptat, deși mai problematic rămîne realizarea acestor prevederi în luna decembrie pentru fiecare an de gestiune.

Sistemul de sănătate are nevoie de modernizare continuă, de optimizarea cheltuielilor banilor publici ce ne-ar asigura cost-eficiență, de elaborarea de noi politici în sistemul de asigurări obligatorii în sănătate, de extinderea spectrului de servicii în Pachetul Unic de asigurări și a medicamentelor compensate, de stimularea resurselor umane ce activează în sistem, dar și a celor ce urmează să vină.

Dar cel mai important – sistemul de sănătate are nevoie de resurse financiare în creștere, or, costurile reale necesare ale unui caz tratat prin diferite maladii depășesc cu mult acoperirea financiară oferită.

Consider ca excluderea cotei de 12,1% va lipsi sistemul de sănătate de beneficiile creșterii veniturilor palpabile la bugetul de stat, inclusiv al transferurilor respective.

Concluzionînd toate cele menționate și apreciînd intenția autorilor acestui proiect de lege, dar anticipînd dezbaterea următorului proiect de lege, înaintat de către deputatele Domentî și Stratan privind același subiect al finanțării sistemului de sănătate, consider necesar și oportun să găsim formula cea mai reușită și benefică de finanțare pentru domeniul sănătății care ne vizează pe toți noi, indiferent de statutul pe care îl avem, indiferent de statutul social.

Și voi încheia această luare de cuvînt cu o afirmație: că sănătatea populației reprezintă componenta de bază ce asigură dezvoltarea economică și socială a societății.

Sușinem, sigur că, adoptarea acestui proiect, dar, cum și am menționat, în lectura a doua, trebuie să găsim o formulă mult mai benefică pentru sistemul de sănătate.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Fac o corectare, cer scuze, asta a fost o luare de cuvânt. Eu am anunțat doar... (*voci din sală*) da, da, știu, știu...

Vă mulțumim foarte mult.

Asta a fost o luare de cuvânt, dragi colegi, la proiectul precedent nr.184 din 7 iunie 2017, fac precizarea pentru stenogramă.

Și în continuare, o rugăm pe doamna Stratan să ne prezinte proiectul nr.522 din 30 decembrie 2015.

Doamna Valentina Stratan:

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

Cred că este mai ușoară sarcina mea după ce am discutat proiectul precedent. Rămânem pe aceeași platformă a aceluiași compartiment – finanțarea sistemului de sănătate. Or, și acest proiect vine să amendeze articolul 9 din Legea nr.1593. Dacă ați atras atenția, acest proiect este înregistrat în decembrie 2015. În acel an... am avut un an greu pentru sistemul de sănătate, pentru că în acel an anume transferurile de la bugetul de stat, bani necesari pentru deservirea și asistența medicală a categoriilor asigurate de către Guvern, în primul rând, erau cu mare întârziere și în acel an instituțiile medicale s-au confruntat cu o problemă destul de gravă – penuria aceasta financiară care s-a reflectat și asupra procurării de medicamente, de consumabile și, în general, de deservire a pacientului.

Totodată – am discutat deja și în proiectul precedent – totodată, și noi atunci, autorii, am atras atenția asupra faptului că pe perioada anilor, banii transferați care veneau pentru categoriile asigurate veneau în sumă tot mai mică și mai mică, și acoperirea era mai mică. Aceasta și ne-a făcut să înregistrăm acel proiect de lege și aș vrea doar să precizez, fără lipsă de modestie, consider, și ca reprezentant al sistemului de sănătate, consider că proiectul nostru este mult mai reușit, pentru că vine, după părerea mea, să protejeze mult mai mult sistemul de sănătate și, prin formula propusă, ar asigura sistemul de sănătate cu o finanțare mai majorată în comparație cu ceea ce a propus Guvernul.

Dar pentru că aceste două proiecte se încadrează perfect într-un subiect, eu cred că așa cum am făcut și chemarea la finalitatea luării de cuvânt, noi, deputații, sîntem obligați să ne gândim cum să formulăm, dar să fie bine pentru sistem.

Nu am să fac trimitere, pentru că proiectul este, sigur, în fața mea. Noi nu am atentat la acele 12,1%, am specificat doar modificarea prin completarea articolului 9 cu o sintagmă la sfîrșitul conținutului acestui articol și ne-am propus ca transferurile acestea să nu fie mai puțin decît suma aprobată a transferurilor din bugetul de stat în fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală pentru anul precedent, indexată la indicele prețului de consum prognozat pentru anul în cauză, precum și suma neachitată.

Recunosc, nu știu la moment dacă avem restanțe de către bugetul de stat pentru CNAM, dar prin această formulă că stipulăm să se întoarcă bugetului

asigurărilor obligatorii de sănătate și suma netransferată, asta ar fi un mecanism suplimentar de protecție a sistemului de sănătate.

Eu rog susținerea și acestui proiect. Pentru lectura a doua noi cu dumneavoastră vom decide cum procedăm și care va fi formula în final.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Vă mulțumim foarte mult.

Domnule Deliu,

Vă rugăm frumos.

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc.

Doamnă Stratan,

Eu am o întrebare pentru clarificare. Dumneavoastră ați menționat, așa și este, că proiectul a fost înregistrat la data de 30 decembrie 2015. Guvernul a respectat prevederile legale și peste un an și jumătate vine cu aviz la acest proiect de lege în care menționează că proiectul... nu poate da curs pozitiv inițiativei legislative în cauză, motivînd că, în același timp, Guvernul, la data de 31 mai a adoptat proiectul hotărîrii pentru modificarea articolul 9 ceea ce au prezentat anterior autorii.

Deci, întrebarea mea: cum explicați acest fapt, deoarece în proiectul prezentat de Guvern sau proiectul e similar cu proiectul pe care l-ați înregistrat dumneavoastră în 2015, cu excepția ultimei sintagme și Guvernul spune că nu poate fi susținut, dar vine cu același proiect peste un an și jumătate? Care este explicația?

Doamna Valentina Stratan:

Stimate domnule coleg,

Apreciez că ați observat niște lucruri despre care am discutat, de fapt, în comisie. Tocmai de aceea am insistat ca proiectul Guvernului să fie discutat paralel cu proiectul nostru, al deputaților, deși acest proiect al nostru are un aviz negativ.

Mai mult decît atît, vreau să vă spun că am deschis proiectul care a fost supus discuțiilor de transparență care este și actualmente pe site-ul ministerului și în proiectul primar al Ministerului Sănătății de atunci era și ultima sintagmă, de fapt.

Eu regret mult că se întîmplă asemenea lucruri și nu am demonstrat o mai bună comunicare la acea etapă, dar bine că finalul să fie unul bun.

Cu adevărat, avizul a fost negativ și istoria acestui proiect... eu n-am să intru, el este mult mai lung, că noi am avut alt proiect de la care am exclus această prevedere că tot nu a fost atunci, la acel moment, susținut de către Guvern.

Cum am zis, contează finalitatea, important să câștige sistemul de sănătate.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnule Deliu,

Vă rugăm frumos.

Domnul Tudor Deliu:

Nu am întrebare. Vreau să vă mulțumesc pentru sinceritate și aș dori ca Guvernul să-și respecte obligațiunile și să emită avize în termenul stabilit de lege, nu peste un an și jumătate și mai apoi să vină cu aceeași idee în alt proiect și să zică că este a Guvernului.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Nu mai sînt alte întrebări.

Vă mulțumim mult, doamnă Stratan, pentru prezentarea proiectului de lege.

Și o rugăm pe doamna Buliga, președintele Comisiei protecție socială, sănătate și familie, să ne prezinte raportul comisiei, dar extrem de succint, poate numai concluziile. Nu, trebuie neapărat să veniți, noi vrem să vă vedem și vă rugăm frumos să ne prezentați raportul comisiei.

Doamna Valentina Buliga:

Domnule Președinte,

Stimați colegi deputați,

Membrii comisiei, în urma discuțiilor avute pe platformă, venim cu propunerea să susținem acest proiect de lege, dar să-l comasăm cu proiectul Guvernului nr.184 și pentru lectura a doua să-l îmbunătățim pentru a fi aprobat, votat și funcțional ulterior.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Nu sînt întrebări în adresa comisiei, da, nu sînt întrebări.

Vă mulțumim foarte mult, doamnă președinte Buliga.

Mulțumim.

Ați fost chiar foarte succintă.

Și, dragi colegi,

Aici încheiem dezbaterile la proiectul nr.522 din 30 decembrie 2015.

Trecem la procedura de vot. Vă rugăm frumos. (*Gălăgie în sală.*) Cer scuze, cer scuze. Da, cer scuze, astăzi ceva se întâmplă cu mine, îmi lipsește atenția. Cer scuze.

Vă rog frumos, domnule Reidman, luare de cuvânt.

Domnul Oleg Reidman:

К сожалению, с 2004 года, когда была внедрена система обязательного медицинского страхования, копия ломаются относительно ее содержания, ее принципов и относительно того, как ее понимать. Это действительно система непростая для понимания, но хочу вам сказать, что норма 12,1 процента от всех расходов бюджета, заложенная как взнос государства для страхования тех категорий, которые страхуются государством, не равна удельно тем взносам, которые платят люди. Но это был определенный компромисс при установлении этой системы, потому что государство кроме обязательного медицинского страхования ведет еще за свои деньги национальные программы. Поэтому общий взнос государства на здравоохранение всегда был больше, чем только и чисто страхование по единой программе оказания услуг медицинского страхования.

Так вот, все международные эксперты, которые приезжали сюда и оценивали систему обязательного медицинского страхования, говорили, что эта система, с ее параметрами, лучше в Восточной Европе.

Да, действительно, Правительство как всегда, особенно после десятого года, захотело получить как можно больше денег в бюджет, установило цену полиса четыре восемьсот необоснованно, не привязав ни к чему – ни к росту цен, ни к инфляции, и с помощью инициативы нашей эта цена была установлена на три года.

Тем не менее пришлось предложить закон специально для Минфина, чтобы остановить его, так сказать, самовольничирю, когда он платит, когда хочет, медицинским учреждениям и сколько хочет каждый раз, когда хочет. Потребовали, чтобы он платил равномерно каждый месяц и т.д. До сих пор этот закон в чистом виде не выполняется.

Сегодня мы видим, что Правительство предложило... (Зря, извините, господин Делиу, просто хочу вас поправить: это не один и тот же закон, не такие же законы) Сегодня Правительство предложило убрать эту норму – двенадцать и один. Это свидетельствует о желании Правительства постоянно за счет социальных расходов маневрировать в расходах бюджета. Оно убирает двенадцать и один, а в законе № 522 двенадцать и один сохраняется, и двенадцать и один остается нормой и индексируется в том случае, если в результате каких-то бюджетных процессов расходы бюджета уменьшаются и на здравоохранение приходится меньше этих двенадцать и один.

Тогда говорится: но не менее чем в прошлом году, умноженное на индекс потребительских цен. Тут, кстати, надо подумать, потому что индекс потребительских цен – не вполне подходящая вещь. Нужно говорить об

инфляции, потому что в медицине не все равно морковке, там есть оборудование, инструменты и т.д.

Мы сегодня ставим... Убирая вот это требование – обязательное перечисление от всех расходов бюджета, за исключением специальных программ, двенадцати и одного процента в Компанию медицинского страхования, мы ставим в неравные условия работодателей из реального сектора, из сельского хозяйства и т.д. и государство.

Государство может себе позволить не страховать своих. Так было в пятнадцатом году, когда государство не перечисляло свои средства, а только откладывало на конец года. Попробовал бы сегодня любой руководитель SRL не перечислить три месяца взносы обязательного медицинского страхования – все полисы, выданные им своим работникам, были бы приостановлены мгновенно. А здесь государство из солидарных денег, из денег нас с вами, из денег реального сектора исполняет свои обязательства, которые должно исполнить из бюджета.

Причина возникновения закона № 522 в пятнадцатом году – не только и не столько в финансовой тяжести года, а в тенденции либеральной власти экономить на социальном секторе.

Уважаемые господа депутаты, уважаемые коллеги, предложение мое такое: закон № 522 должен быть поддержан. Это предложение нашей фракции. А закон № 184 как нарушающий принципы системы медицинского страхования и вносящий дополнительные риски в обеспечение этой системы финансами, должен быть respins.

Mersi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Dragi colegi,

Precum a fost agreat, trecem la procedura de vot.

Dar s-a încheiat dezbateră.

Da. Da, vă rugăm frumos, domnule Lupu.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

O chestie de procedură. Două proiecte plus-minus la același subiect – nr.184, nr.522. Eu m-am mai interesat la colegi, colegii n-au putut să-mi spună concret și clar. (*Discuții.*) Ce-i?

Deci proiectul nr.522 propunerea este să fie luat ca bază. Nr.184... nr.184 să fie luat nu ca bază, dar ca și alternativă. Asta-i propunerea noastră, a fracțiunii.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Da, cer scuze, domnule președinte Lupu, dar este propunerea comisiei, care prevalează de propunerea fracțiunii și se va pune la vot propunerea comisiei.

Vă mulțumim foarte mult.

Și vă rugăm frumos să nu mai aduceți confuzii nimeni în plenul Parlamentului.

Dragi colegi,

Vă rugăm frumos, procedura de vot. Rog frumos numărătorii să ne dea prezența în sală.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 23.

Sectorul nr.2 – 39.

Domnul Andrian Candu:

Pe sectorul nr.3... la sectorul nr.3 am pierdut numărătorul.

De aceea, vă rugăm frumos, doamna Mihaela Spatari.

A, nu, vă rog frumos. A revenit numărătorul.

Pe sectorul nr.3, vă rugăm frumos să ne dați prezența.

N u m ă r ă t o r i i:

– 19.

Voce din sală:

Rectificare.

Domnul Andrian Candu:

Rectificare, domnule Sîrbu, pe sectorul nr.2.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.2 – 40.

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

Sînt 82 de deputați în sală. Majoritatea simplă este de 42 de voturi și se trece la procedura de vot.

Dragi colegi,

Cine este pentru a aproba proiectul de Lege cu privire la Serviciul Vamal, proiectul nr.102 din 14 martie 2016, vă rog, este vot pentru lectura întâi, cine este pentru aprobarea acestuia în lectura întâi, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de lege.

Vă mulțumim foarte mult.

Se supune votului proiectul de Lege pentru modificarea articolului 41¹ din Legea ocrotirii sănătății, proiectul nr.411 din 28 octombrie 2015, vot pentru lectura întâi.

Cine este pentru, vă rugăm frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de Lege nr.411 din 28 octombrie 2015 în lectura întâi.

Se supune votului aprobarea proiectului de Lege privind protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice, proiectul nr.207 din 21 iunie 2017.

Cine este pentru a aproba acest proiect de lege în lectura întâi, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de lege în lectura întâi.

Se supune votului aprobarea proiectului de lege în lectura întâi, proiectul de Lege cu privire la comitetele sectoriale pentru formare profesională nr.226 din 12 iulie 2017.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de Lege nr.226 din 12 iulie 2017 în lectura întâi.

Se supune votului aprobarea în primă lectură a proiectului nr.184 din 7 iunie 2017, proiectul de Lege pentru modificarea articolului 9 din Legea cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.

Cine este pentru aprobarea în primă lectură a acestui proiect de lege, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de lege în primă lectură.

Vă mulțumim foarte mult.

Se supune votului pentru aprobare în primă lectură a proiectului de lege cu aceeași denumire, dar proiectul nr.522 din 30 decembrie 2015.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de lege în primă lectură.

Și comisia de specialitate a propus comasarea proiectelor nr.184 din 7 iunie 2017 cu nr.522 din 30 decembrie 2015, cu luarea la bază a proiectului nr.184 din 7 iunie 2017.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut propunerea comisiei.

Vă mulțumim foarte mult.

Și aici se încheie ordinea de zi pentru astăzi.

Luând în considerare propunerile care au venit și din partea domnului Țap care, cu regret, a venit cu o astfel de propunere și Secretariatul a fost anunțat să insiste ca toate întrebările care au fost astăzi pe ordinea de zi la Ora întrebărilor, să fie amânate pentru săptămâna viitoare.

Dacă colegii mai au să pună întrebări în adresa instituțiilor, o pot face, dar răspunsurile vor fi, bineînțeles, săptămâna viitoare.

În continuare, începe Ora întrebărilor.

Vă mulțumim foarte mult.

Subiectele au fost epuizate de pe ordinea de zi... *(Voce nedeslușită din sală.)*

Cer scuze, precizare pentru stenogramă, subiectul nr.3 de pe ordinea de zi, proiectul nr.207 din 21 iunie 2017 este lege ordinară, proiectul de Lege privind protecția animalelor folosite în scopuri experimentate sau alte scopuri științifice.

Domnule Balan,

Au fost amendamente la acest proiect de lege? Nu-mi aduc aminte.

Atunci, onorat Plen, el este considerat adoptat, ca fiind în primă lectură, fiind singura lectură.

Se încheie ordinea de zi de astăzi.

Se începe Ora Guvernului.

Și, rog frumos, întrebările care sînt adresate instituțiilor statului.

Domnule Țap,

Poftiți.

Domnul Iurie Țap:

Mulțumesc.

Întrebarea mea ține de domeniul salubrității și este adresată Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului. *(Gălăgie în sală.)*

Întrebarea vine de la starea pe care o avem în majoritatea absolută a localităților Republicii Moldova, mă refer la o stare deplorabilă, de altfel.

Ce politici elaborează ministerul în domeniul salubrității? Mă refer la cadrul legal, normativ, dar și crearea instrumentelor necesar-adecvate. În special este vorba despre instrumentele financiare ori alocarea resurselor respective pentru ca autoritățile publice locale să poată avea resursele necesare întru asigurarea salubrității localităților pe care le reprezintă.

Răspunsul solicit să fie oferit în ședința plenului Parlamentului.

A doua întrebare.

Domnule Președinte al ședinței,

Cel puțin, rog ca în sală să fie asigurată ordinea elementară, altfel sîntem la piață.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Stimați colegi,

Oleacă liniște.

Domnul Iurie Țap:

A doua întrebare este adresată Cancelariei de Stat.

Solicat să fie examinată starea de lucruri creată în cadrul consiliului local Topala, raionul Cimișlia. Conform informației sau demersului doamnei primar, în acest consiliu s-a creat o situație extrem de proastă. Astfel, 5 consilieri se convoacă de sine stătător fără secretarul consiliului care este în funcție, se adoptă decizii care, ulterior, sînt adresate... sper că poate colegii o să se liniștească, care, ulterior, sînt adresate Oficiului teritorial al Cancelariei de Stat Hîncești. Cu toate că secretarul în funcție nu a participat la ședințele consiliului, nu a semnat aceste decizii, ele nu au fost notificate.

Solicat să fie examinată starea de lucruri, în parte atitudinea responsabililor de la Oficiul teritorial Hîncești. Despre măsurile întreprinse, după caz, sancționarea celor vinovați de această abordare, de această atitudine, să fiu informat în plenul Parlamentului.

Mulțumesc.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc, domnule Țap.

Poftim, doamnă Bodnarenco.

Doamna Elena Bodnarenco:

Mulțumesc.

Adresez două întrebări Guvernului Republicii Moldova.

Prima întrebare. В 2017 году вступили в силу изменения в законодательство Республики Молдова, согласно которым 50 процентов дорожного фонда остается в распоряжении органов местного публичного управления.

Парламент изменил законодательство в марте. В Официальном мониторе они были опубликованы в апреле. В связи с тем, что в некоторых населенных пунктах, в некоторых примэриях – где по вине примаров, где по вине местных советников – был затянута вопрос изменения местных бюджетов, около 70 процентов дорожного фонда, по нашей информации, осталось неиспользованным.

Просим предоставить информацию о том, сколько фактически процентов дорожного фонда, оставшегося в распоряжении органов местного публичного управления, было израсходовано, сколько еще будет израсходовано до конца года и что предпримет Правительство для того, чтобы перенести на следующий год неиспользованные средства дорожного фонда?

Второй вопрос касается времени подготовки и публикации плана размещения аптек в Республике Молдова, который должен был увидеть свет в 2015 году, но который не готов до сих пор.

Спасибо.

Ответы прошу предоставить в зале заседания Парламента.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Спасибо.

Doamnă Spatari,

Poftim.

Doamna Mihaela Spatari:

Mulțumesc.

Au fost sesizate mai multe plîngerî din partea cetățenilor care folosesc serviciile de transport aerian ale operatorilor economici naționali, mă refer aici la „Air Moldova” și „Fly One” în care, la prezentarea biletului avia doar în direcția „dus” și efectuarea procedurii de check-in pentru zbor, beneficiarii serviciilor, deținători ai actelor de călătorie emise de autoritățile Republicii Moldova, sînt impuși să-și procure și biletul retur, astfel primind refuz la ambarcare. Ei nu sînt informați despre acest lucru la procurarea biletului inițial, fiind obligați să cumpere biletul retur în ziua plecării la casele din aeroport la un preț mai mare.

Ținînd cont de cele expuse, solicit prezentarea informațiilor pe acest subiect a reprezentanților Ministerului Economiei și Infrastructurii, cît și a reprezentanților Agenției pentru Protecția Consumatorilor în ceea ce privește asigurarea cerințelor de protecție a consumatorilor prin informarea completă a pasagerului asupra condițiilor aplicabile biletului de avion vîndut.

Solicit răspunsul în Parlament.

Mulțumesc.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc.

И, пожалуйста, господин Гагауз, ваш вопрос.

Domnul Fiodor Gagauz:

Da. Mulțumesc.

У меня вопрос к Министерству образования, культуры и исследований.

Вопрос касается поддержки языков национальных меньшинств, проживающих на территории Республики Молдова. Конкретно речь идет о структурном подразделении в аппарате министерства, которое было ликвидировано, которое отвечало за поддержку языков в этой области.

В прошлом году, 25 ноября, мною был направлен запрос тогдашнему министру образования с предложением рассмотреть вопрос о восстановлении данной структуры. Впоследствии от имени парламентской комиссии по правам человека также было направлено обращение на имя Премьер-министра, чтобы в предстоящих структурных преобразованиях имели в виду данную проблему.

Премьер-министр ответил, что в декабре Правительством утверждена стратегия консолидации межнациональных отношений и одним из объектов данной программы является поддержкой языкового многообразия в республике и обеспечение защиты и развитие языков национальных меньшинств.

Я прошу, чтобы министерство сообщило, на какой стадии вопрос, разрешен ли? И ответ прошу предоставить устно и в письменной форме.

Спасибо.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Спасибо.

Stimați colegi,

Ședința este închisă. Mîine – la ora 10.00. (*Voci în sală.*) Scuzați.

Poftim, doamnă Ciobanu.

Doamna Maria Ciobanu:

Doamnelor și domnilor deputați,

A devenit deja o obișnuință pentru cetățeanul statului capturat Republica Moldova să-l vadă în fiecare zi de marți pe liderul Partidului Democrat, Vladimir Plahotniuc, citind de pe un prompter sau, cum îi zic privitorii, televizor, fel de fel de aberații. Ultimele sale indicații pe care le dă Ministerului Afacerilor Interne și Ministerului Educației, Culturii și Cercetării sînt de-a dreptul șocante. Reacția imediată a miniștrilor săi stîrnește haz de necaz.

Un lider de partid controversat, toxic, care este asociat cu toate relele care s-au întâmplat cetățeanului, își permite să dea indicații miniștrilor, administrației publice locale, tuturor factorilor decizionali. Ministrul Jizdan, nu cred că s-a simțit confortabil fiind pus în situația de a explica de ce nu l-a ajuns mintea să pună el capăt abuzului polițiștilor. Ceea ce propune însă Plahotniuc în domeniul educației denotă faptul că pentru el nu există legi, separarea puterilor în stat, el aburcându-se deasupra tuturor.

Indicațiile pe care le dă Vladimir Plahotniuc colegei sale de partid din fruntea Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, doamna Babuc, sînt cu totul deplasate. Or, acei care au scris marți timpenniile sînt departe de domeniul educației. El, coordonatorul a tot ce mișcă în țara asta, cere instituirea unui moratoriu asupra optimizării școlilor.

Domnule coordonator,

Conform legislației în vigoare, școlile se închid, deschid, doar în perioada vacanțelor școlare. Doamna Babuc însă și-a permis să închidă instituții educaționale subordonate Ministerului Educației, Culturii și Cercetării în luna septembrie, ceea ce este o încălcare a legii. Acum ce i-a mai rămas să închidă? Și principalul: nu ține de competența Ministerului Educației, Culturii și Cercetării optimizarea unităților de învățămînt, ci de competența administrației publice locale.

Conform legii privind finanțele publice locale, finanțarea instituțiilor educaționale are la bază principiul „per elev”.

Codul educației, Vladimir Plahotniuc, este rodul unui efort comun al experților în educație, al tuturor actorilor implicați în domeniu: rectori, studenți, profesori, părinți etc. Au fost organizate zeci de audieri publice, studiindu-se și experiența mai multor țări în domeniu.

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, dacă este capabil, să vină cu propuneri judicioase, de a implementa prevederile Codului educației, dar nu a distruge și puținul ce s-a reușit din reforma în educație. Pentru a distruge nu trebuie multă minte. Și Vlad Plahotniuc, și Monica Babuc citesc, vorbesc pentru acei neavizați în domeniu. „Cică, trebuie păstrate școlile mici, pentru că nu s-au economisit mulți bani”.

Domnule coordonator, doamnă ministru Babuc,

Nu banii au fost raționamentul de a merge elevul la o școală de circumscripție, ci calitatea actului educațional. Ce-i poate propune o școală cu 4 sau 6 săli de clasă unui elev? Bibliotecă nu are, sală pentru sport – nu, calculatoare – nu, ore extracurriculare – nu, centre metodice – nu etc. Un profesor acoperă cîteva materii, întrucît ei, practic, lipsesc. Au rămas în școli doar profesorii pensionari.

Ține de datoria statului să asigure cu transport gratuit orice localitate de unde copiii sînt duși la școlile de circumscripție și cred că aceasta ar trebui să fie

condiția primordială a celor care acceptă să-și ducă copiii în satul vecin la școală. Acest proces este în desfășurare, întrucât România, din mărinimia contribuabilului român, a donat sute de microbuze în acest scop.

Recent, Liceul „Mihai Eminescu” din Comrat a primit 4 autobuze școlare de la statul român și sînt sigură că ar mai dona, știind că astfel contribuie la scoaterea din întunericul necunoașterii a populației dintre Prut și Nistru. Este cunoscut faptul că o populație puțină la carte poate fi ușor manipulată, ținută în întuneric și necunoaștere.

De vreme ce ziceți că puneți moratoriu pe optimizarea instituțiilor educaționale, optînd pentru păstrarea școlilor mici, este cazul ca dumneavoastră personal să dați un exemplu demn de urmat, domnule Plahotniuc. Aduceți-vă copiii din Elveția și înscrieți-i într-o astfel de școală. Poate să se solidarizeze cu dumneavoastră și domnul Filip, chiar întreg cabinetul de miniștri cu tot cu deputații din Parlamentul Republicii Moldova.

Nu citiți absurdități, ci găsiți bani pentru a majora salariile profesorilor la nivelul salariilor judecătorilor. Întoarceți toți ca unul miliardele furate, publicați, fără redactări, raportul Kroll 2, scoateți din captivitate instituțiile statului, depolitizați instituțiile de drept, nu terorizați oamenii din teritoriu care vă sînt oponenți politici! Soarta dictatorilor din toate timpurile a fost tragică.

Vă sugerez, domnule Plahotniuc, să citiți cît mai mult despre acest subiect, vă poate prinde bine.

Vă mulțumesc.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Stimați colegi,

Ședința este închisă. Mîine – la ora 10.00.

Ședința s-a încheiat la ora 14.04.

*Stenograma a fost pregătită spre publicare
în Secția pentru lucrările plenului Parlamentului
din cadrul Direcției generale documentare
parlamentară a Secretariatului Parlamentului*